

Udsatte ledige og digitale arbejdsplatforme: Potentialer og barrierer for beskæftigelse

1 Forord

Deleøkonomien og herunder digitale arbejdsplatforme er et felt i udvikling. Der findes mange perspektiver på, hvordan disse arbejdsplatforme, der formidler arbejdskraft og services via digitale platforme, kan bidrage til beskæftigelsen. Interessen skyldes bl.a., at digitale arbejdsplatforme rummer et set up og en opgavestruktur, der kan have et potentiale i forhold til at få udsatte personer ind på arbejdsmarkedet.

Rådet for Deleøkonomi, der var et regeringsnedsat råd i perioden 2019-2021, er i den anledning kommet med følgende anbefaling:

- Rådet anbefaler, at regeringen afdækker potentialer, barrierer og erfaringer i forhold til at bruge platformsarbejde til at få personer på kanten af arbejdsmarkedet i beskæftigelse (anbefaling 13)¹.

Rådet for Samfundsansvar og Verdensmål har valgt at følge op på Rådet for Deleøkonomis anbefaling og har på den baggrund bedt Videnshuset Cabi om at udarbejde nærværende notat.

Denne kortlægning afdækker potentialer, barrierer og erfaringer i forhold til at bruge digitale arbejdsplatforme som redskab til at bringe ledige med udfordringer udover ledighed i hel eller delvis selvforsørgelse.

I kortlægningen forstås platformsarbejde som den del af deleøkonomien, hvor det, der "deles", er hhv. arbejdsopgaver og arbejde. Bindeleddet mellem opgavestillere og opgaveløsere er her digitale arbejdsplatforme, der udbydes af tilhørende platformsvirksomheder. Denne type arbejdsplatforme adskiller sig fra såkaldte kapitalplatforme, hvor det, der "deles", er uudnyttet ejendom eller ejendele.

Kortlægningen er baseret på indsamling af baggrundsviden fra kilder, der behandler digitale arbejdsplatforme i en dansk kontekst, samt telefoninterviews med hhv. platformsudbydere, brugere af arbejdsplatformene, jobcentre/kommuner samt faglige videnspersoner på området. I kortlægningen er det tilstræbt at indsamle erfaringer fra så bredt et udsnit af arbejdsplatforme i Danmark som muligt, men der er ikke tale om en udtømmende eller egentlig repræsentativ kortlægning.

Formålet med notatet er at levere inspiration og baggrundsviden til relevante myndigheder, organisationer og andre interessenter, der beskæftiger sig med deleøkonomi/platformsarbejde og beskæftigelse af udsatte personer på arbejdsmarkedet.

Tak til alle deltagende interviewpersoner for at dele viden, erfaringer og refleksioner.

¹ Rådet for Deleøkonomi 2021

2 Indhold

1	Forord.....	2
2	Indhold	3
3	Resumé.....	4
4	Indledning.....	6
	4.1 Deleøkonomi og arbejdsplatforme.....	6
	4.2 Kortlægningens borgergrupper.....	7
	4.3 Utraditionel organisering af platformsarbejde.....	8
	4.4 Samspillet mellem platformsarbejde og sociale ydelser	8
	4.5 Opsummerende om kortlægningens scope og afgrænsning	8
5	Anvendt metode.....	10
6	Analyse	12
	6.1 Digitale arbejdsplatforme	12
	6.1.1 Kundeformidlende gig work-platforme.....	13
	6.1.2 Opgaveformidlende gig work-platforme.....	16
	6.1.3 Crowd work-platforme	19
	6.2 Samarbejde mellem kommunal beskæftigelsesindsats og digitale arbejdsplatforme	22
	6.3 Muligheder og barrierer for kortlægningens borgergrupper.....	25
	6.3.1 Flygtninge/indvandrere.....	25
	6.3.2 Unge under 30 år uden job og uddannelse	27
	6.3.3 Personer med fysisk funktionsnedsættelse	29
	6.3.4 Personer med psykisk eller kognitiv funktionsnedsættelse.....	30
	6.3.5 Personer med sociale problemer, misbrug og/eller hjemløshed	32
7	Konklusion og perspektivering	34
	7.1 Arbejdsplatforme som vej ind på arbejdsmarkedet.....	34
	7.2 Praktiske muligheder og barrierer	35
	7.2.1 Generelle potentialer for udsatte ledige på arbejdsplatforme.....	35
	7.2.2 Generelle barrierer for udsatte ledige på arbejdsplatforme	36
	7.2.3 Potentialer og barrierer på forskellige typer af arbejdsplatforme	37
	7.2.4 Få eksempler på samarbejde mellem jobcentre og digitale arbejdsplatforme .	38
	7.3 Forudsætninger for, at arbejdsplatforme kan spille en rolle	38
	7.3.1 Erfaringer fra <i>Flere Skal Med</i>	39
	7.3.2 Erfaringer fra <i>Det Sociale Frikort</i>	39
	7.3.3 Særlig hensyntagen er sjældent en del af arbejdsplatformenes natur.....	40
	7.3.4 Overordnede forudsætninger for yderligere belysning af området.....	41
8	Litteraturliste.....	42
9	Bilag 1: Oversigt over de interviewede.....	44

3 Resumé

Nærværende notat præsenterer potentialer, barrierer og erfaringer ift. at bruge digitale arbejdsplatforme som redskab til at bringe ledige med udfordringer udover ledighed i hel eller delvis selvforsørgelse.

Formålet med notatet er at undersøge nye veje til at videreudvikle et rummeligt arbejdsmarked og at levere inspiration og baggrundsviden til relevante myndigheder, organisationer og andre interessenter, der beskæftiger sig med deleøkonomi/platformsarbejde og beskæftigelse af udsatte ledige.

Notatet bygger på en kortlægning bestående af dels en indledende desk research med fokus på indsamling af viden fra relevante kilder, der behandler digitale arbejdsplatforme, dels interviews med udvalgte repræsentanter fra hhv. arbejdsplatforme, jobcentre samt brugere af arbejdsplatforme.

Notatets analysedel fokuserer på beskæftigelsespotentialer og -barrierer ved digitale arbejdsplatforme sat i forhold til fem undermålgrupper af udsatte borgere. Det er hhv. flygtninge/indvandrere, unge under 30 år uden job eller uddannelse, personer med fysiske/kognitive eller psykiske funktionsnedsættelser samt personer med sociale problemer, misbrug og/eller hjemløshed. Dertil kommer en analyse af konkrete forudsætninger for, at arbejdsplatforme kan spille en rolle i den aktive beskæftigelsesindsats. Notatet præsenterer ikke en udtømmende kortlægning af samtlige digitale arbejdsplatforme i Danmark, men derimod en række kvalificerede nedslag ift. tre undertyper af digitale arbejdsplatforme, der er hhv. *kundeformidlende gig work-arbejdsplatforme*, *opgaveformidlende gig work-arbejdsplatforme* og *crowd work-platforme*.

Analysen munder ud i en vurdering af praktiske barrierer og potentialer for hhv. opgaveløsere/de fem udvalgte undergrupper af udsatte ledige samt en præsentation af jobcentrenes/myndighedernes erfaringer med de digitale arbejdsplatforme. I den afsluttende perspektivering sættes de digitale arbejdsplatforme i relation til de kommunale initiativer *Flere skal med* og *Socialt frikort til flere*, og notatet afsluttes med en række konklusioner, hvoraf de mest centrale er følgende:

- De tre største generelle potentialer for udsatte grupper på digitale arbejdsplatforme er:
 - Lav indgangsbarriere for at komme i gang med platformsarbejde
 - Platformsarbejde tilbyder en unik og meget høj grad af fleksibilitet
 - Platformsarbejde gør det muligt at arbejde selvstændigt, alene og uden ledelse.
- De tre største generelle barrierer for udsatte grupper på digitale arbejdsplatforme er:
 - Platformsarbejde indeholder ingen eller meget begrænsede muligheder for støtte og vejledning i arbejdet.
 - Platformsarbejde indebærer begrænsede muligheder for støttet beskæftigelse.
 - Nogle former for platformsarbejde stiller høje krav ift. online tilgængelighed og kommunikation med kunder.

-
- Jobcentre har stort set ingen erfaring med eller kendskab til samarbejde med digitale arbejdsplatforme, og derfor afsøger de ikke muligheder i den retning.
 - Jobcentre har muligvis en bekymring for, at de udsatte borgergrupper ikke vil kunne profitere af freelancerarbejde på arbejdsplatformene – fx fordi de vurderer, at borgergruppen ikke er rustet til det.
 - Særlig hensyntagen er meget sjældent en del af de digitale arbejdsplatformes natur. Fx er supportfunktioner typisk af meget teknisk karakter og omfatter ikke støtte til psykosociale problematikker.
 - Hvis digitale arbejdsplatforme skal være et middel i den aktive beskæftigelsesindsats ift. at knytte udsatte ledige til arbejdsmarkedet, så bør der være fokus på støttemuligheder. Jobcentre kunne fx aktivt tænke forskellige værktøjer ind, som også anvendes på det traditionelle arbejdsmarked såsom mentorstøtte, handicapkompenserende ordninger og support ift. at kunne begå sig på en digital platform.
 - Både kommuner, borgere og platforme mangler afklaring af reglerne ift. samspil mellem platformsarbejde og sociale ydelser.
 - Der mangler afprøvning af konkrete, formaliserede samarbejder mellem jobcentre og digitale platforme.

4 Indledning

Selv om ledigheden er lav i Danmark, har vi stadig en ledig arbejdsstyrke på 190.000 personer², der befinder sig på kanten af arbejdsmarkedet. Det fordrer, at vi som samfund undersøger og afprøver nye handlinger til, hvordan vi kan videreudvikle et rummeligt arbejdsmarked, så endnu flere finder fodfæste og bliver helt eller delvist selvforsørgende.

Det danske velfærdssystem fungerer som et net under den enkelte borger. Jo hurtigere nettet griber og kaster den enkelte tilbage på arbejdsmarkedet ved opstået ledighed, desto bedre. Men for borgere på kanten af arbejdsmarkedet er vejen i job ofte lang. Det skyldes, at ledige på kanten af arbejdsmarkedet typisk også har andre udfordringer end ledighed. Det kan være socialt, fysisk eller psykisk, og udfordringernes karakter afføder ofte et behov for særlige tilpasninger, støtte- eller skånehensyn, før vedkommende kan blive helt eller delvist selvforsørgende.

Med den nuværende konjunktur, hvor manglen på arbejdskraft er stor på tværs af mange brancher, er der en unik mulighed for, at ledige med udfordringer langt fra arbejdsmarkedet kan komme i beskæftigelse. Derfor samarbejder jobcentre og virksomheder om, hvordan rekruttering fra kanten kan være en del af løsningen på de manglende hænder, fx gennem brug af de handicapkompenserende ordninger, gennem skabelse af småjob eller via ansættelse i målrettede praktikker. Men for nogle udsatte ledige skaber det ikke en vej til job. Her er der fortsat behov for nytænkning i forhold til matchningen mellem person, rammer og arbejdsopgaver.

Digitale arbejdsplatforme udbyder en række enkeltopgaver til privatpersoner, som tidligere udelukkende blev udført af virksomheder eller via vikarbureauer. Ofte formidler platformene opgaver mellem privatpersoner (peer-to-peer). Platformenes rolle i forholdet mellem de forskellige brugere har været genstand for heftig debat, bl.a. om brugernes ansættelsesretslige status³. Arbejdsplatformene er dermed en del af en bevægelse på arbejdsmarkedet, hvor den traditionelle skelnen mellem selvstændige og lønmodtagere er blevet udfordret, og hvor en større del af arbejdsstyrken arbejder som selvstændige eller freelancere⁴.

Netop den anderledes rammesætning, hvor jobbet opgavestruktur er fleksibel, og der fx ikke er krav til kundekontakt eller samspil med kollegaer, er det, der kan rumme et potentiale for kortlægningens borgergrupper.

4.1 Deleøkonomi og arbejdsplatforme

Som udgangspunkt kan "deleøkonomi" defineres som en økonomisk transaktion, der sker via en digital platform og med et kommercielt sigte. Disse platforme gør det muligt for private såvel som for virksomheder at handle direkte med hinanden.

Deleøkonomi i det format, som vi kender i dag, bygger på fremkomsten af digitale tjenester. Fælles for mange deleøkonomiske initiativer er nemlig, at de er placeret på digitale platforme, ofte

² Reformkommissionen 2021.

³ C. Jacqueson et al. 2021

⁴ Disruptionrådet 2018

apptjenester, der fungerer som en digital markedsplads, hvor brugerne kan finde hinanden og udveksle informationer, ting og tjenester.

Danmarks Statistik skelner mellem hhv. kapitalplatforme og arbejdsplatforme⁵:

Kapitalplatforme

På kapitalplatforme udlejer personer aktiver som huse, biler, både og værktøjer til privatpersoner eller virksomheder. Velkendte eksempler er den amerikansk-ejede platform Airbnb, der formidler udlejning af private boliger, eller den danskejede platform GoMore, der bl.a. formidler udlejning af private biler.

Arbejdsplatforme

På arbejdsplatforme sælger privatpersoner serviceydelser til andre privatpersoner eller virksomheder. Det er opgaver som fx rengøring, madudbringning, oversættelse af tekster mv. I relation til arbejdsplatforme skelnes der mellem opgaver, der kræver fysisk tilstedeværelse ved udførelsen ("gig work"), og opgaver, der udføres digitalt og derfor kan foregå hvor som helst ("crowd work"). Den amerikansk-ejede platform Uber, der formidler persontransport, er nok det mest kendte eksempel. Eksempler på danskejede platforme er Hilfr og Happy Helper, der formidler rengøring i private hjem.

Tjenester som Den Blå Avis, Amazon, Alibaba og andre platforme, hvor nye eller brugte ting sælges, defineres ikke som en del af deleøkonomien.

Sondringen mellem de to platformstyper er væsentlig, bl.a. fordi indtægterne fra de to betragtes som forskellige rent lovgivningsmæssigt. Indtægter fra kapitalplatforme betragtes som kapitalindtægt og kan derfor ske uden modregning i eksempelvis dagpenge⁶. Indtægter fra arbejdsplatforme betragtes derimod som arbejdsindtægt og skal eksempelvis modregnes i dagpenge og tæller med i det beløb, som man må tjene ved siden af fx en SU⁷.

4.2 Kortlægningens borgergrupper

I notatets potentiale vurdering er der fokuseret på beskæftigelsesmuligheder for udsatte ledige. Definitionen *udsatte ledige* dækker i dette notat bredt over mennesker med det tilfælles, at de også har andre udfordringer end ledighed. I notatet er gruppen af udsatte ledige yderligere inddelt i følgende borgergrupper, der tager afsæt i fem livssituationer⁸:

- Flygtninge/indvandrere
- Unge under 30 år uden job og uddannelse

⁵ Danmarks Statistik 2018

⁶ På kontanthjælpsområdet modregnes alle indtægter som udgangspunkt, medmindre de er omfattet af undtagelsesreglerne i lov om aktiv socialpolitik § 33.

⁷ Ilsøe, A., & Larsen, T. P. 2021

⁸ Bemærk, at de enkelte kategorier ikke er gensidigt udelukkende. Eksempelvis kan man være i målgruppen *flygtning/indvandrer* og samtidig have udfordringer som relaterer sig til målgruppen *personer med psykisk eller kognitiv funktionsnedsættelse*.

- Personer med fysisk funktionsnedsættelse
- Personer med psykisk eller kognitiv funktionsnedsættelse
- Personer med sociale problemer, misbrug og/eller hjemløshed.

4.3 Utraditionel organisering af platformsarbejde

Et markant fællestræk for digitale arbejdsplatforme, herunder de i kortlægningen undersøgte platforme, er den utraditionelle organisering af arbejdet. Formidlingen af arbejdet på platformene foregår digitalt, fx via app og/eller webside, der stiller enten kunder eller konkrete opgaver til rådighed for opgaveløsere. I tillæg hertil er opgaveløsere oftest ikke ansat af platformsvirksomhederne, men betragtes af platformene som selvstændige/freelancere.

Den utraditionelle organisering medfører, at mange af de rammer, der eksisterer for øvrigt (løn)arbejde, er fraværende. Eksempelvis har opgaveløsere på arbejdsplatforme ikke en tilknyttet leder, og de møder ikke ind på en fysisk arbejdsplads eller har kolleger mv. Ofte har opgaveløsere heller ikke adgang til en række af de arbejdstagerrettigheder, der er normale for arbejdstagere dækket af overenskomster. Den enkelte skal dermed selv sørge for at spare penge op til ferie, sygedage og pension samt sørge for at tegne arbejdsskadeforsikring mv.

4.4 Samspillet mellem platformsarbejde og sociale ydelser

Mange udsatte ledige modtager sociale ydelser. Eksempelvis kontanthjælp, førtidspension eller ledighedsydelse. Rådet for Deleøkonomi har tidligere sat fokus på de uklarheder, der eksisterer i relation til samspillet mellem sociale ydelser og platformsarbejde⁹. Parallelt med igangsættelsen af nærværende kortlægning har Rådet for Deleøkonomi anbefalet en yderligere kortlægning, der netop har til opgave at belyse uklarheder i samspillet mellem platformsarbejde og sociale ydelser.

4.5 Opsummerende om kortlægningens scope og afgrænsning

Kortlægningen, som nærværende notat bygger på, har særligt fokus på udsatte lediges muligheder igennem platformsarbejde. Det er derfor væsentligt at bemærke, at kortlægningens fund og perspektivering *specifikt* fokuserer på denne målgruppe og ikke vurderer eksempelvis potentialet for studiejob til studerende via platformsarbejde.

Området for platformsarbejde har udviklet sig hurtigt i de senere år og har på nuværende tidspunkt et omfang, der gør en udtømmende kortlægning til en væsentligt større opgave, end rammerne for undersøgelsen muliggør. Den anvendte metode har derfor efterstræbt at tilvejebringe en bredtdækkende *indsigt, analyse og perspektivering* af potentialer og barrierer for udsatte ledige ift. digitale arbejdsplatforme. Der er imidlertid ikke tale om en udtømmende kortlægning med konkrete anbefalinger til videre handling.

Spørgsmål af juridisk eller forvaltningsmæssig art om samspillet mellem sociale ydelser og platformsarbejde behandles ikke i nærværende kortlægning. I det omfang samspillet mellem

⁹ Rådet for Deleøkonomi 2021

socialle ydelser og plattormsarbejde er inddraget, er det med henblik på at belyse de erfarede potentialer og barrierer, som interviewpersonerne har oplevet i relation til samspillet.

I notatet anvendes følgende terminologi:

- Platform: Virksomheden bag den digitale arbejdsplattorm.
- Opgaveløser: Privatpersoner, der arbejder igennem de digitale plattorme.
- Opgavestiller: Virksomheder og privatpersoner, der køber arbejdskraft igennem en digital plattorm.

5 Anvendt metode

I kortlægningsarbejdet har Cabi fokuseret på at afdække følgende tre undersøgelsesspørgsmål:

- Er arbejdsplatforme en vej ind på arbejdsmarkedet for grupper af ledige, der ellers har svært ved at få fodfæste på arbejdsmarkedet?
- Med afsæt i konkrete erfaringer på området: Hvilke praktiske barrierer og muligheder oplever hhv. brugere/ledige og myndigheder ift. at bruge arbejdsplatforme?
- Hvilke forudsætninger skal være på plads, for at arbejdsplatforme kan spille en rolle i den aktive beskæftigelsesindsats?

Kortlægningsarbejdet har været inddelt i tre faser: Fase 1 og fase 2 udgør vidensindsamlingen og er foregået i perioden september til november 2021. Fase 3 udgør udarbejdelsen af selve notatet og er foregået i december 2021.

Fase 1:

I kortlægningens fase 1 er indsamlet baggrundsviden fra en række kilder, der behandler arbejdsplatforme i en dansk kontekst, herunder materiale fra Erhvervsstyrelsen, Disruptionrådet, Den Sociale Kapitalfond og Danmarks Statistik. De digitale arbejdsplatforme, der præsenteres i notatet, er identificeret undervejs i researchen samt via sideløbende internetsøgninger. I den indledende researchfase er herudover besøgt et udvalg af relevant forskning og foretaget to baggrundsideinterviews med hhv. lektor ved Juridisk Institut på Aarhus Universitet Natalie Videbæk Munkholm samt lektor ved Københavns Universitets Forskningscenter for Arbejdsmarkeds- og Organisationsstudier (FAOS) Anna Ilsøe.

Fase 2:

Den primære indsamling af erfaringer, barrierer og potentialer vedr. arbejdsplatforme og udsatte ledige er sket i kortlægningens 2. fase. Her er foretaget en række telefoninterviews med udvalgte repræsentanter fra hhv. digitale arbejdsplatforme, jobcentre samt opgaveløsere på arbejdsplatforme, der falder inden for undersøgelsens målgruppe.

Der er gennemført i alt 23 interviews (fordelt på 22 telefoninterviews og et enkelt opgaveløserinterview pr. mail), der fordeler sig således:¹⁰

- 8 digitale arbejdsplatforme
- 8 jobcentre og andre aktører på beskæftigelsesområdet¹¹
- 7 Opgaveløsere.

¹⁰ En liste over de interviewede findes i Bilag 1

¹¹ Da aktivitetsområderne for størstedelen af arbejdsplatformene er centreret omkring de store byområder, har der i udvælgelsen af jobcentre til interviews været fokus på at få adgang til erfaringer fra netop de største byer. Fire af de otte interviews er udført med jobcentre og andre aktører på beskæftigelsesområdet, der igennem den øvrige research er fundet relevante. Eksempelvis når en arbejdsplatform har oplyst om et samarbejde med et konkret jobcenter eller anden beskæftigelsesrelevant aktør.

I udvælgelsen af arbejdsplatforme til interview er der taget hensyn til følgende kriterier med henblik på at sikre, at kortlægningen giver en så bredt dækkende indsigt som muligt:

- Et bredt udvalg af de typer af opgaver, der udbydes via arbejdsplatforme i Danmark.
- Et væsentligt udsnit af det samlede antal ansatte/udbydere, der arbejder via arbejdsplatforme i Danmark.

I de gennemførte interviews er der anvendt semistrukturerede interviewguides med udgangspunkt i tilpassede spørgsmål til hhv. arbejdsplatforme, jobcentre og brugere. Fælles for alle interviews har været at indsamle viden samt perspektiver ift. undersøgelsens overordnede undersøgelsesspørgsmål.

6 Analyse

6.1 Digitale arbejdsplatforme

I den følgende analyse inddeles de gennemgående arbejdsplatforme i tre overordnede typer.

- **Kundefordlende gig work-platforme**
- **Opgavefordlende gig work-platforme**
- **Crowd work-platforme**

Udgangspunktet for denne inddeling stammer fra en distinktion af platformsarbejde i hhv. gig work og crowd work, som anvendes i forskning og litteratur på området (se fx Anna Ilsøe¹²).

- **Gig work:** Refererer til arbejde, hvor opgaveløserne skal være fysisk til stede dér, hvor opgaven skal udføres. Det kan fx være rengøring eller madudbringning. På de arbejdsplatforme, der formidler "gig-work", udfører opgaveløserne langt overvejende relativt simple opgaver af få timers varighed.
- **Crowd work:** Denne type arbejde købes og sælges igennem internettet og kan udføres alle steder i verden. Det kan fx være IT-opgaver, oversættelse, grafiske opgaver eller juridisk rådgivning. Der er ofte tale om mere specialiserede og videnbaserede opgaver.

Arbejdsplatforme, der falder inden for gig work-området, er i analysen yderligere opdelt i hhv. opgave- og kundefordlende platforme:

- **Kundefordlende gig work-platforme** er arbejdsplatforme, hvor opgaveløserne udover selve løsningen af opgaven har kundekontakt, der fx involverer forhandling af tid, omfang og/eller pris. Man kan sige, at arbejdet her aftales fra gang til gang mellem opgavestiller og opgaveløser. Flere af disse platforme er browserbaserede fremfor at være app-baserede.
- **Opgavefordlende gig work-platforme** indebærer derimod begrænset eller ingen kundekontakt og er karakteriseret ved, at de udbyder en afgrænset opgave "on-demand". Det kan fx være en leverance af *take away*-mad fra A til B.

I det følgende gennemgås de tre overordnede platformstyper med henblik på at præsentere de potentialer og barrierer, som typerne vurderes at have for udsatte ledige. Under hver type gives en kort beskrivelse af de inkluderede arbejdsplatforme suppleret med relevante forhold vedr. opgavens karakter, organisering af arbejdet, anvendelse af platformen samt formelle såvel som uformelle krav til opgaveløserne. I det omfang, platformene har konkrete erfaringer ift. kortlægningens borgergrupper, er dette inkluderet.

¹² Ilsøe, A., & Larsen, T. P. 2021

6.1.1 Kundeformidlende gig work-platforme

Cabi har interviewet tre platforme, der vurderes at falde inden for denne kategori:

- Happy Helper (*rengøring*)
- Jobbi.dk (*børnepasning, lektiehjælp og handyman-opgaver*)
- Dogley (*hundepasning*)

Happy Helper

Opgaveløsere på Happy Helper (kaldet Helpers) tilbyder rengøringservice for opgavestillere på platformen. Helpers opretter sig med en profil indeholdende en personlig beskrivelse og vælger en timepris. Opgavestillerne kan lade platformen vælge en Helper eller selv vælge baseret på timepris, anmeldelser og profil. Ved kontakt om en mulig rengøringsopgave kan Helpers frit vælge, om de ønsker opgaven eller ej. Helpers betaler et platformsgebyr til Happy Helper på 11,6 kr. pr. arbejdstime. Timepriser valgt af Helpers varierer generelt mellem 140 og 300 kr. pr. times rengøring.

For at løse rengøringsopgaver hos Happy Helper skal man have en dansk bankkonto, dansk telefonnummer, et CPR-nummer samt arbejdstilladelse og være mindst 18 år gammel. Happy Helper sikrer, at opgaveløserne modtager betaling for løste opgaver. Det er opgaveløserens eget ansvar at indberette indkomst til Skat. Der tilbydes telefonisk support på hverdage og i weekend/på helligdage.

Udførelsen af rengøringsopgaver kan foregå på mange lokationer. Transport til og fra arbejdsstederne er ikke inkluderet i opgaven, og opgaveløseren forestår selv transport.

Opgaveløsere på Happy Helper

Den overvejende andel af Helpers er enten af udenlandsk herkomst eller studerende. I relation til førstnævnte gruppe er det kendetegnende for dem, som Cabi har talt med, at de generelt har mødt vanskeligheder ift. at komme ind på det danske arbejdsmarked. Ofte på grund af dårlige dansk kundskaber. Happy Helper har været en mulighed, da danske sprogkundskaber ikke er et krav for at arbejde via platformen.

En af de interviewede Helpers har valgt at arbejde via platformen for i højere grad selv at kunne til- og fravælge opgaver, hvilket ikke på samme måde er muligt i et fast rengøringsjob. Vedkommende oplever, at arbejdet via platformen er mindre stressende.

Der er som med alt rengøringsarbejde tale om relativt fysisk krævende opgaver, hvilket kan være en barriere for nogle mennesker med fysiske funktionsnedsættelser.

Helpers tager typisk tog, bus eller cykel ud på opgaver. Platformen har oplevet, at en del Helpers med udenlandsk baggrund har haft udfordringer med at cykle til opgaver, hvilket konkret har resulteret i vælteulykker.

Nogle Helpers kombinerer at tage timer fra platformen med egen virksomhed. Det er dog erfaringen, at det er vanskeligt at skabe en normal arbejdsuge (37 timer). Timerne/opgaverne kan svinge meget fra uge til uge, og det kan være svært at få til at hænge sammen med planlægning ift. at komme fra A til B til C osv.

I interviews giver Helpers også udtryk for, at det kan være hårdt at starte op, idet det er særdeles vigtigt at få gode anmeldelser fra start. Det er vigtigt ift. at skabe en profil og et omdømme, der efterfølgende kan give adgang til kunder.

Endelig giver opgaveløsere også udtryk for, at de er glade for, at platformen står for det administrative, herunder opkrævning ift. kunder m.v. De vurderer ligeledes, at det er en stor fordel, at platformen giver meget nem kundef adgang.

Jobbi.dk

Jobbi er som platform et mødested, hvor opgavestillere og opgaveløsere kan mødes og aftale en opgaveløsning. Betaling for arbejdet foregår ikke via Jobbi. Platformens forretningsmodel er centreret omkring betalende medlemmer/abonnenter. Det kræver, at en af parterne er medlem, for at kontaktoplysninger kan udveksles.

De primære opgavekategorier, der tilbydes via platformen, er børnepasning, lektiehjælp, handyman-opgaver/havehjælp. Herudover udgør rengøring og dyrepassning mindre kategorier.

Opgaveløsere på Jobbi

Babysitning og lektiehjælp udføres primært af unge mennesker/studerende, mens handyman/havehjælp ofte udføres af lidt ældre opgaveløsere. En del af opgaveløserne er udlændige, der bruger platformen til at skabe opgaver som selvstændig handyman. Blandt opgaveløserne findes også pensionister og mennesker tæt på pensionsalderen.

Nogle opgaveløsere bliver senere CVR-registreret¹³ og bruger det som springbræt til at etablere egen mindre virksomhed. I denne gruppe findes en del med udenlandsk baggrund, som platformen vurderer som "entreprenante".

Dogley

På Dogley tilbyder opgaveløsere hundepasning af forskellig varighed til hundeejere. Opgaveløserne bliver screenet og godkendt forud for oprettelse af deres profil på platformen. Platformen faciliterer match, booking og betaling mellem hundeejere og opgaveløsere. Det er også muligt for hundeejerne at se andres bedømmelser af hundepasserne på platformen.

Forud for alle pasninger er der et kort fysisk møde, hvor kemi mellem hund, ejer og passer sikres. Der er forsikring af hunden ift. ulykke/sygdom/dyrlægebehandling ifm. pasning.

¹³ Momsregistrering af enkeltmandsvirksomhed er et lovkrav, hvis man omsætter for mere end 50.000 kr.

En hundepasser modtager ca. 200 kr. pr. døgn ifm. med døgnpasning. Den typiske hundepasser har 2-3 bookinger om måneden svarende til pasning i 2-6 dage. Der kan også være tale om større pasninger i sommerferien – fx 14 dage med den samme hund.

Opgaveløsere på Dogley

Det primære fællestræk for opgaveløserne på Dogley er en stor interesse for hunde. Herudover er der stor spredning i både alder og baggrund hos hundepasserne. Platformen oplyser, at de mest efterspurgte hundepassere meget ofte er dem med meget tid hjemme. Af den grund har mange af de mest populære hundepassere ikke et arbejde uden for hjemmet. Eksempelvis er førtidspensionister og efterlønnere blandt de mest brugte hundepassere på platformen.

Potentialer for udsatte ledige ift. kundeformidlende gig work-platforme

Høj grad af fleksibilitet: Muligheden for løbende at kunne sige ja og nej til opgaver er af stor værdi for opgaveløsere på disse platforme. At kunne styre den samlede arbejdstid efter eget behov og ønske og tilmed også, hvor og hvornår man ønsker at arbejde, udgør et særligt potentiale for mennesker med varierende arbejdsevne og overskud.

Enkelt at komme i gang: Platformene stiller et meget effektivt mødested og nogle tydelige rammer til rådighed for opgaveløserne, hvilket gør det muligt at få meget nem adgang til kunder og derigennem opgaver/jobs. For nogle opgaveløsere er arbejde via platformene derfor en mulighed for at arbejde flere timer og/eller oprette eget firma. Generelt er det let at komme i gang på platformene, hvilket forventes at tiltale mennesker, der har svært ved at få et job igennem traditionelle kanaler.

Potentiel mulighed for særlige arbejdsforhold: I det omfang, det kan aftales med opgavestillerne, kan det være muligt at løse opgaver på disse platforme under forhold, der er tilpasset den enkelte. En interviewet opgaveløser giver udtryk for, at de tidsmæssige rammer for at udføre en rengøringsopgave er mindre stressende relativt til det, vedkommende har prøvet i den traditionelle rengøringsbranche.

Platforme kan muliggøre særlige opgavetyper: Arbejdsplatformen Dogley, der gør det muligt for opgaveløsere at tilbyde hundepasning, viser et særligt potentiale ift. at stille betalte småopgaver til rådighed. Indtægtsmæssigt er der ikke tale om noget, der kan nærme sig hverken hel eller delvis selvforsørgelse, men at kunne udføre en opgave hjemmefra og med relativt få forudsætninger kan udgøre en beskæftigelsesrelevant mulighed for mennesker, der står langt fra arbejdsmarkedet.

Barrierer for udsatte ledige ift. de kundeformidlende gig work-platforme

Mulig konkurrence om opgaver. For at få opgaver på disse platforme skal man tilvælges af opgavestillere, der foretager deres valg på baggrund af de viste opgaveløseres profiler, herunder evt. anmeldelser og "ratings". Denne konkurrence om kunderne kan opleves som et pres på den enkelte opgaveløser ift. at sikre en god kundeoplevelse.

Indebærer direkte kundekontakt: I varierende grad kræver disse platforme, at man forhandler og afstemmer forventninger med opgavestillerne direkte. Der er altså tale om et kundeforhold, hvor man som opgaveløser skal kunne agere både service- og forretningsmindet. Denne komplekse relation kan, for mange, være en udfordring at manøvrere i, herunder også for udsatte ledige.

Stiller krav til planlægningsevner: At være sin egen chef på disse arbejdsplatforme stiller krav til overblik og planlægning af egen tid. Herunder også evt. transport til og fra opgaver. At skulle sammensætte en hel eller delvis arbejdsuge af flere mindre opgaver kan føre til ekstra tidsforbrug og belastning. Udsatte ledige med begrænsninger ift. overblik og struktur kan opleve udfordringer som følge af den høje grad af selvledelse og behov for planlægning.

Fysiske krav: Fysisk krævende opgaver som rengøring, havearbejde eller handyman-opgaver forudsætter, at opgaveløserne har styrke og kondition til at varetage opgaven. I relation hertil kan der være yderligere fysiske krav ift. transport til og fra opgaver.

6.1.2 Opgaveformidlende gig work-platforme

Cabi har interviewet tre platforme, der vurderes at falde inden for denne type af platforme:

- Just-Eats kurérservice (*udbringning af take-away-mad*)
- BikeRunner (*cykellapning*)
- REMA 1000 med Vigo (*udbringning af dagligvarer*)

Just-Eats kurérservice

Just-Eats kurérservice er en arbejdsplatform, der til forskel fra de øvrige behandlede platforme ansætter opgaveløserne (bude) til mindre kureropgaver. Opgaverne består i levering af take-away-mad fra restauranter til deres kunder. En væsentlig del af opgaverne er centreret omkring de store byer. Bude tildeles en vagtplan med vagter af fem timers varighed.

For at blive bud ansøger man via en hjemmeside. Der er ingen krav om en skriftlig ansøgning eller CV. Herefter kontaktes man af en *recruiter*, der sikrer, at opgivne oplysninger stemmer, og som foretager et mindre interview ift. motivation, erfaringer og mulighed for at stille køretøj til rådighed. Hvis der er tale om en god samtale, ansættes der på stedet. Der er ikke krav om at kunne tale dansk for at blive ansat, men man skal kunne gennemføre en samtale på engelsk.

Just-Eats kurérservice opererer under den landsoverenskomst for madudbringning, som Dansk Erhverv og 3F Transport har indgået, hvilket fx giver budene løn efter overenskomst, pension samt løn under sygdom¹⁴. Arbejdstiden er på mindst otte timer om ugen og op til 37 timer¹⁵. Timelønnen fra den 1. marts 2021 ligger på 124,20 kroner.

¹⁴ Se artiklen "[Banebrydende overenskomst: Nu kan danskere bestille takeaway med god samvittighed](#)" bragt på Fagbladet3F.dk d. 27. januar 2021.

¹⁵ Tiden kan variere i en referenceperiode, der er fastlagt over tre måneder, med et maksimalt ugentligt normaltimetal på op til 44 timer, men gennemsnitligt 37 timer.

I praksis fungerer arbejdet som bud ved, at man på en vagt modtager notifikationer i en særlig app. App'en fortæller, hvilken restaurant man skal hente ordren fra, og hvor der skal leveres. Når ordren er leveret, bekræfter man det i appen, hvorefter man afventer næste ordre. Budenes effektivitet måles løbende, og der indkaldes til samtale, såfremt for mange leveringer afvises.

Opgaveløsere på Just-Eats kurérservice:

Der er fortrinsvis tale om yngre bude i Just-Eats kurérservice – ofte i starten af 20'erne. Mange er studerende, der bruger det som studiejob. Herudover har ca. 40% af budene anden nationalitet end dansk. Nogle er immigranter og nogle internationale studerende.

Det er platformens oplevelse, at de mange bude, der har udfordringer med dansk, har svært ved at finde andre jobs. Enkelte bruger jobbet som en mulighed for at øve dansk i forlængelse af, at de går på sprogskole.

En del af budene anvender cykel som transportmiddel, hvilket i tillæg til de mange trapper, som levering af take-away-mad ofte byder på, gør jobbet fysisk krævende.

BikeRunner

Via BikeRunner kan cykelejere, der får en punktering eller oplever andre udfordringer med deres cykel, få hjælp af opgaveløsere (kaldet "runners") til at få ordnet deres cykel. Platformen matcher opgaveordrer med lokale runners, der får opgaven i en app, hvorefter de kan vælge at tage den. Ved endt opgave afsluttes ordren i appen, og en faktura på vegne af runneren sendes til opgavestiller. En almindelig lapning af cykelslange udløser gennemsnitligt 150 kr. i honorar. Udgifter til materialer afholdes af runneren.

For at blive runner skal man som minimum kunne lappe en cykel og kunne føre en samtale på dansk eller engelsk. Ansøgere interviewes, hvorefter de kan få mulighed for at udføre opgaver på platformen. Runners forventes at kunne levere de ordrer, de accepterer i app'en. Kan man alligevel ikke løse en opgave, skal man melde det hurtigst muligt. Der er ingen krav om at acceptere opgaver.

Opgaveløsere på BikeRunner:

Der findes flere forskellige profiler på BikeRunner. En del er udlændinge såsom studerende fra EU, andre EU-borgere og udlændinge på arbejdsvisa. Der er også eksempler på asylansøgere, der arbejder på platformen. Herudover er runners ofte danske studerende, hvoraf mange er cykelentusiaster. Andre på platformen er hobby-cykelmekanikere eller pensionerede "handymen".

BikeRunner fremhæver, at idet det er platformen og ikke opgavestillerne, der udvælger runners til opgaver, er der sikkerhed for, at alle uanset baggrund, køn og evt. handicap får adgang til opgaver. Platformen oplyser også, at den arbejder på at kunne tilbyde et online-kursus til runners. Kurset skal efterfølges af en praktik, hvor nye runners kommer med ud med erfarne og oplæres.

Specifikt i forhold til opgaveløsere, der modtager understøttelse, har BikeRunner oplevet flere potentielle runners, der dropper at arbejde via platformen grundet uklarhed/usikkerhed om

betydningen for ydelsen. Et manglende økonomisk incitament for gruppen af ydelsesmodtagere, der får indtjening modregnet i ydelsen, nævnes også som en begrænsende faktor.

REMA 1000 med Vigo

Via platformen REMA 1000 med Vigo kan tilmeldte opgaveløsere hjælpe kunder hos REMA 1000 med at købe ind og få varerne bragt ud. Opgaveløsere kan tage lokale opgaver, der ligger tilgængeligt for dem i en app. I appen kan man se, hvad der skal købes, hvor det skal hen, og hvad man kan tjene. Den første opgaveløser, der tager opgaven, får den.

Efter indkøb skal levering ske inden for hhv. én time eller 30 min ved frostvarer. Ved levering bekræfter kunden modtagelse, hvilket udløser refunderingen af opgaveløserens udlæg samt et honorar pr. leveret indkøbspose. Levering af to indkøbsposer udløser eksempelvis et honorar på 44 kr.

Der er ikke nogen oplæring ift. udførelse af opgaver, men der findes online guides og videoer. I det opgaven er velkendt for næsten alle, så vurderes det, at den kan udføres af stort set alle mennesker.

Opgaveløsere på REMA 1000 med Vigo:

Ifølge REMA 1000 med Vigo er det fælles for opgaveløserne, at det er mennesker, der gerne vil hjælpe andre, holde sig i gang og/eller tjene lidt penge. Herudover er gruppen af opgaveløsere meget forskellig, både ift. alder, baggrund og motivation for at løse opgaverne. Der er kendskab til, at flere personer i kortlægningens borgergrupper gør brug af platformen.

REMA 1000 med Vigo fremhæver, at opgaveløserne ikke nødvendigvis motiveres af betalingen, men i høj grad af at kunne hjælpe andre lokale med at handle ind. Platformen vurderer selv, at opgaveløsning på platformen ikke har potentiale ift. egentlig selvforsørgelse.

Platformen oplyser endvidere at have modtaget en række henvendelser fra både kommunale jobcentre og opgaveløsere om virksomhedspraktikker og løntilskud. Ingen af disse henvendelser har dog kastet noget egentligt samarbejde af sig på nuværende tidspunkt. Platformen modtager herudover spørgsmål fra opgaveløsere om regler i relation til sociale ydelser og penge tjent via platformen.

Potentialer for udsatte ledige ift. de opgaveformidlende gig work-platforme

Enkle og velafgrænsede opgaver: Der er på disse platforme tale om enkle og afgrænsede opgaver, som det kan forventes, at rigtig mange mennesker kan forholde sig til løsningen af. De kontakter, som REMA 1000 med Vigo og BikeRunner har haft fra hhv. jobcentre og modtagere af understøttelse, vidner om en konkret interesse i platformene fra mennesker, der er i kontakt med beskæftigelsessystemet.

Høj grad af fleksibilitet: Som beskrevet ifm. de kundefordlende gig work-platforme er der også på denne type arbejdsplatforme store muligheder for at kunne arbejde fleksibelt efter egne ønsker og behov.

Lav indgangsbarriere: Generelt er der tale om meget enkle ansøgningsprocesser med begrænsede krav til opgaveløserne. Modsat de kundefordlende gig work-platforme, hvor opgaver skal aftales med kunder, er der her ingen yderligere skridt ift. at komme i gang.

Begrænset direkte kundekontakt: De præsenterede platforme indebærer relativt begrænset kontakt og forhandling med opgavestilleren/kunden. Dette kan være en fordel for nogle persontyper.

Barrierer for udsatte ledige ift. de opgaveformidlende gig work-platforme

Fysiske krav: Nogle opgavetyper udgør et fysisk hårdt arbejde. Det gør sig fx gældende ifm. udbringning af take-away-mad, som involverer mange trapper. Ofte sker udbringningen også på cykel. Udsatte ledige med selv mindre begrænsninger ift. mobilitet eller fysik vurderes ikke at kunne varetage denne type opgaver.

Pres ift. antal leverancer: Opgaveformidlende gig work er i nogle tilfælde karakteriseret ved et iboende pres om, at opgaveløserne løbende skal byde ind på et vist antal opgaver. Specifikt ift. levering af take-away bliver man eksempelvis målt på antallet af leverancer. Det kræver derfor, at man er i stand til at kunne arbejde under den slags forventninger og kontrol.

Flersidet beskæftigelsesrelation: Som opgaveløser inden for take-away-udbringning kan man komme til at skulle forholde sig til både platforme, kunder og madleverandører, hvilket rækker en del ud over den traditionelle relation mellem en arbejdsgiver og en ansat.

Uklarhed om sociale ydelser og indtjening fra arbejdsplatforme. Manglende klarhed over samspillet mellem platformsindtægter og sociale ydelser kan afholde udsatte ledige fra at deltage i platformsarbejde. Samme uklarhed kan også begrænse arbejdsplatformenes motivation for at inkludere udsatte ledige. Denne barriere vurderes at gælde for alle typer af arbejdsplatforme.

Begrænset adgang til støtte og vejledning: Generelt tilbydes der en begrænset oplæring og introduktion til opgaveløsning på arbejdsplatformene. For udsatte ledige med særlige behov, fx ifm. igangsætning eller fastholdelse, vil der forventeligt være et yderligere behov for vejledning og støtte. Denne barriere vurderes at gælde for alle typer af arbejdsplatforme.

6.1.3 Crowd work-platforme

Cabi har interviewet to platforme, der vurderes at falde inden for denne kategori:

- Worksome (*online freelancearbejde*)

- Voocali (tolkeservice)¹⁶

Worksome

Worksome er en platform, der giver virksomheder mulighed for nemt at finde og hyre højtuddannede specialister på freelancebasis. På Worksome findes der omfattende og længerevarende job, men også job af kortere varighed med mere velafgrænsede opgaver. Fælles for alle opgaver og job er, at de er videnstunge og kræver højt kvalificerede personer til at løse dem.

Som freelancer på Worksome skal man have eget CVR-nr., og platformen virker ved, at man opretter en profil med en beskrivelse af sine kompetencer, erfaring, samt hvilke opgavetyper og job man gerne vil arbejde med.

Det arbejde og de opgaver, der formidles via platformen, relaterer sig til såvel ind- som udland, og størstedelen af opgaverne foregår på engelsk.

Sammen med Dansk Magisterforening og IDA har Djøf etableret et samarbejde med platformen, som bl.a. betyder, at de tre fagforeninger tilbyder opgaveløserne rådgivning ift. at kunne begå sig på platformen. Desuden har de også fået indflydelse på de vilkår, som Worksome aftaler med virksomhederne, der udbyder opgaver. Endelig bliver der også arbejdet på at lave et samarbejde om direkte indbetaling af pension fra platformen til de respektive pensionskasser.

Opgaveløserne på Worksome:

Worksome favner højtuddannede inden for de videnstunge og kreative fag. På Worksome finder man således alt fra IT-udviklere, app-udviklere, online marketing-specialister, designere og fotografer til ingeniører og jurister¹⁷. Ifølge Freelanceundersøgelsen befinder 1/3 af Worksome-brugerne sig i fagkategorien IT, software og data.

Platformen er forbeholdt det segment, der udbyder højt specialiseret arbejdskraft til en høj timepris¹⁸, og hvor projekterne ofte løber i flere måneder. Hermed også sagt, at man skal have stærke forretnings- og projektlederegenskaber for at begå sig på platformen ift. kundekontakt, kundeforhandling, planlægning samt naturligvis faglige evner til at gennemføre specialistopgaver.

Voocali

Voocali er en digital arbejdsplatform, der faciliterer et netværk af tolke. Myndigheder, virksomheder og andre, der har behov for tolkehjælp, kan booke freelancetolke via Voocali.

¹⁶ Voocali er en hybrid mellem crowd work og kundeformidlende gig work, idet tolkeopgaver udføres både online og fysisk. Inklusionen af Voocali som crowd work-platform er valgt pba. kravet om specialiseret viden, der er et særkende for denne type af arbejdsplatforme.

¹⁷ Se Worksome's Freelanceundersøgelse 2019.

¹⁸ I 2019 viste besvarelser, at ca. 7 ud af 10 tjente mellem 400-999 kr. i timen, og den største procentdel lå på et gennemsnitstimebeløb på 600-799 kr./time.

Voocali-plattformen er efter eget udsagn opstået på baggrund af en række udfordringer i tolkebranchen vedr. svingende kvalitet i de tilgængelige tolkeydelser samt ringe vilkår for tolke. Voocali har indgået overenskomstmæssige aftale med HK Privat¹⁹, hvilket betyder, at opgaveløserne optjener ret til dagpenge, at honorarer indberettes til Skat, og at der er garanti for betaling for udført arbejde.

Som opgaveløser (tolk) kan man byde ind på tre typer af tolkeopgaver: telefonisk, virtuelt eller fysisk fremmøde. 70% af de tolkeopgaver, der foregår via platformen, sker som telefoniske/virtuelle.

Kompetencer vægtes højt på platformen, hvilket også skal ses i lyset af, at nogle af kunderne skal have udført specialiserede opgaver såsom polititolk/tolk i retssystemet, hvilket kræver særlig certificering.

I samarbejde med Metropol Professionshøjskole i København har HK udviklet en uddannelse og certificeringsordning for sprogtolke, så brugerne af tolke fremover kan være sikre på, at tolkene har de fornødne kvalifikationer til at løse opgaverne. Hvis man ikke har anden relevant tolkeuddannelse, er det et minimumskrav, at man har denne tolkeuddannelse for at kunne være tolk via Voocali.

Opgaveløserne på Voocali:

Der er relativt mange tolke med mellemstlig baggrund, idet arabisk og i nogle tilfælde farsi efterspørges af kunder til tolkeopgaver.

Cabi har interviewet to tolke, der anvender Voocali. Vurderingen fra disse er, at tolkejobs på platformen er attraktive, idet de tilbyder både en høj fleksibilitet og en attraktiv indtægtskilde. Én vurderer konkret, at funktionen er relevant for kvinder med indvandrerbaggrund, der gerne vil have tid til familielivet sideløbende med, at de har en indkomst. Desuden ses det som et alternativ til hårdere fysiske jobs på fx SOSU-området. En anden tolk oplyser at have kendskab til tolke på platformen med fysiske handicap – hhv. mobilitetshandicap og synshandicap.

Det er vurderingen, at nogle tolke kommer fra dagpengeperioder og enkelte også fra perioder på kontanthjælp. De fleste anvender dog platformen til at skaffe sig opgaver og supplere indtægten fra andet tolkearbejde (fx via andre bureauer).

Tolkene ser platformen som en hjælp ift. bedre muligheder for planlægning samt sikring af betaling og hjælp i tilfælde af konflikthåndtering i relation til kunder, hvor platformen kan udøve support.

Alle adspurgte vurderer, at det er vanskeligt at sammensætte en 37 timers arbejdsuge med tolkeopgaver, idet der ofte er tale om mange små, afgrænsede opgaver af få timers varighed.

Potentialer for udsatte ledige ift. crowd work-platforme

¹⁹ Se artiklen ["HK indgår overenskomst med platformsvirksomhed"](#) bragt på HK.dk d. 1. oktober 2018.

Arbejdet kan foregå fra eget hjem: Typen af arbejde, der foregår på platforme som Worksome og Voocali, giver opgaveløserne mulighed for at arbejde fra eget hjem via internettet (eller telefon). Dette udgør et potentiale for mennesker, der af forskellige årsager kan have svært ved at møde fysisk på en arbejdsplads, eller som har brug for særlige skånehensyn. Forudsat at man har de rette kompetencer, kan crowd work-platforme som Worksome tilmed give adgang til opgaver fra hele verden.

Springbræt til egen virksomhed: Kunderelationer opdyrket fra opgaveløsning via denne type arbejdsplatforme kan for nogen være et springbræt ifm. etablering af egen virksomhed.

Barrierer for udsatte ledige ift. crowd work-platforme

Høje krav om høj faglig specialistviden: På crowd work-platforme er der tale om specialistopgaver, der forudsætter særlig ekspertise og/eller kompetencer. Således kan crowd work-platforme kun udgøre et potentiale for de udsatte ledige, der besidder sådanne kompetencer.

Stiller krav til planlægningsevner: I endnu højere grad end ved de kundeformidlende gig work-platforme stiller crowd work krav til overblik og planlægning af egen tid. Det kan eksempelvis være vanskeligt at vurdere og forudse, hvor lang tid en opgave tager at løse, hvilket kan resultere i perioder med meget store arbejdsbelastninger og pres fra deadlines.

Ensom arbejdstilværelse og udfordrende work-life-balance: Muligheden for at arbejde selvstændigt, uafhængigt og hjemmefra kan for nogen have en bagside ift. savn af kolleger eller arbejdsfællesskab. Yderligere kan denne arbejdsform udfordre balancen mellem arbejde og privatliv.

6.2 Samarbejde mellem kommunal beskæftigelsesindsats og digitale arbejdsplatforme

Generelt er opgaverne på de interviewede platforme centreret omkring de større byer. Cabi har med dette afsæt interviewet i alt fire repræsentanter fra beskæftigelsesindsatsen i hhv. Aarhus, Aalborg og København (to repræsentanter fra København).

Overordnet set er det kendetegnende, at de jobcentre og virksomhedsserviceenheder, som Cabi har talt med, umiddelbart ikke har mange erfaringer ift. samarbejde med arbejdsplatforme. Dette billede understøttes af, at ingen af de interviewede arbejdsplatforme heller havde erfaringer med et egentligt samarbejde den anden vej. Det forekommer således, at platformsarbejde er meget lidt afprøvet i beskæftigelsesindsatsen.

Den primære type af samarbejde, der er identificeret, er i form af arrangementer som fx jobmesser og/eller jobmatch-events, hvor arbejdsplatforme (fx Just-Eats kurérservice og Happy Helper) har præsenteret jobmuligheder via deres platforme for såvel jobcentermedarbejdere (jobkonsulenter og virksomhedskonsulenter) som ledige borgere.

De konkrete arrangementer, som Cabi har indhentet viden om, har haft en beskeden effekt i form af ledige borgere, der har fundet job via digitale arbejdsplatforme.

Beskæftigelsesaktørers vurderede potentiale for samarbejde

I interviews med aktørerne på beskæftigelsesområdet er der blevet spurgt til, om disse kunne se et potentiale ift. at anvende de digitale platforme i øget grad i relation til aktivering af ledige borgere. Den umiddelbare vurdering er, at såfremt det skal ske uden yderligere støtte til den ledige, så er platformsarbejde primært relevant for jobparate ledige. Blandt gruppen af aktivitetsparate ledige, der inkluderer et flertal af kortlægningens borgergruppe, vil opgaveløsning på arbejdsplatforme kræve yderligere støtte, hjælp og vejledning.

Samtlige interviewede mener dog, at der med den rette form for støtte vil være et potentiale også for ledige borgere med udfordringer udover ledighed. Fx vurderes mentorordningen relevant for mange i kortlægningens målgruppe.

Flere af de interviewede finder det relevant at tænke arbejdsplatforme ind som et led i kommunale projekter/indsatser under forudsætning af, at der kan tilbydes den fornødne støtte. Det kunne fx være ift. cykelprojekter (typisk for flygtninge/indvandrerkvinder) på integrationsområdet, hvor oplæringen i at cykle måske kunne kombineres med opgaver via fx rengørings- eller madudleveringsplatforme. Dette ville samtidig have en positiv effekt ift., at den enkelte borger vil kunne få arbejds erfaring på CV'et.

Flere vurderer, at indtjening eller arbejdstimer fra platformsarbejde kunne være interessant i relation til kontanthjælpsmodtagere, der er underlagt krav om 225 timers arbejde inden for de seneste 12 måneder. Dog bemærkes det samtidig, at mange i denne gruppe vil opleve modregning af indtægten i ydelsen som en barriere. Tankegangen vil imidlertid være, at timer via arbejdsplatforme kan virke motiverende ift. konkret indtjening og arbejds erfaring på vej mod selvforsørgelse.

Samtlige interviewede understreger, at det at agere på en arbejdsplatform forventeligt vil kræve en vis evne til at tilrettelægge ens arbejdsdag, planlægge ruter og kunne navigere ift. platformens app o.l. Dette vil kræve, at ledige borgere på kanten har adgang til oplæring og mulighed for løbende støtte og sparring.

Det oplyses endvidere, at flygtninge/indvandrere kan have udfordringer på engelsk såvel som på dansk og derfor ikke kan profitere af en engelsksproget platform. Nogen har tilmed manglende skriftlige kompetencer, hvilket kan gøre det vanskeligt at udarbejde profilbeskrivelser og varetage skriftlig kommunikation med kunder.

Potentialer for beskæftigelsesindsatsen ift. arbejdsplatforme

- Jobcentre og digitale arbejdsplatforme har umiddelbart en fælles interesse i at få flere til at anvende platformene (flere i job/mere udbudt arbejdskraft).

- Hvis jobcentrene tænker mere i støtte i form af fx mentor- eller handicapkompenserende ordninger, er der et potentiale for, at flere ledige kan få glæde af at finde arbejde via digitale arbejdsplatforme.

Barrierer for beskæftigelsesindsatsen ift. arbejdsplatforme

- Manglende viden om muligheder ift. digitalt platformsarbejde
- Manglende viden om konsekvenser i relation til sociale ydelser (og fx 225 timers-regel)
- Nogle ledige vil alt andet lige have bedre forudsætninger for at trives på de digitale arbejdsplatforme, mens andre ledige vil have et behov for mere håndholdt støtte for at kunne gøre brug af de samme muligheder. Disse to grupper af ledige er i grove træk afspejlet i forskellen på hhv. jobparate og aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere.

6.3 Muligheder og barrierer for kortlægningens borgergrupper

I det følgende gennemgås de identificerede muligheder og barrierer ved digitale arbejdsplatforme set i relation til en række grupper af udsatte ledige. Som nævnt i afsnit 4.2 forstås udsatte ledige som mennesker med andre udfordringer end blot ledighed. I undersøgelsen inddeles udsatte ledige i de følgende undergrupper, der tager afsæt i fem livssituationer:

- Flygtninge/indvandrere
- Unge under 30 år uden job og uddannelse
- Personer med fysisk funktionsnedsættelse
- Personer med psykisk eller kognitiv funktionsnedsættelse
- Personer med sociale problemer, misbrug og/eller hjemløshed.

Analysen tager afsæt i Cabis eksisterende viden om borgergrupperne²⁰ samt praksisviden fra beskæftigelsesindsatsen suppleret med de syv gennemførte interviews med opgaveløsere på arbejdsplatforme.

6.3.1 Flygtninge/indvandrere

Ledige i denne gruppe vil typisk være borgere, der modtager kontanthjælp, uddannelseshjælp, selvforsørgelse- og hjemrejseydelse eller overgangsydelse.

Personer, der opfylder opholds- og beskæftigelseskravet, kan modtage kontanthjælp eller uddannelseshjælp, hvis de i øvrigt opfylder betingelserne herfor. Opholdskravet betyder, at man skal have opholdt sig lovligt her i riget (Danmark, Færøerne og Grønland) i sammenlagt ni år inden for de seneste ti år. Beskæftigelseskravet betyder, at man skal have haft ordinær beskæftigelse i riget i en periode, der sammenlagt svarer til fuldtidsbeskæftigelse i to år og seks måneder inden for de seneste ti år. Personer, der ikke opfylder opholds- og beskæftigelseskravet, men i øvrigt opfylder betingelserne for at modtage hjælp, kan modtage selvforsørgelse- og hjemrejseydelse eller overgangsydelse.

²⁰ Se Cabi 2019: [Uudnyttet potentiale - overblik over borgere på kanten af arbejdsmarkedet](#)

Det er kendetegnende for gruppen, at en del er ikke-vestlige indvandrere på kontanthjælp. Disse kan have sprogproblemer (dårlige dansk kundskaber), og gennemsnitligt er de dårligere uddannede end etniske danskere på kontanthjælp. Til gengæld har ikke-vestlige indvandrere et bedre helbred og lider af færre sociale problemer²¹.

Borgere med en flygtninge- eller indvandrerbaggrund kan være udfordrede på en arbejdsplads i forhold til:

- Manglende viden om dansk arbejdspladskultur – organisering og ledelse, køn, uskrevne regler mm.
- Sproglige barrierer og misforståelser
- Barriererne for beskæftigelse af flygtninge- og indvandrerkvinder tager sig på nogle områder anderledes ud end for flygtninge- og indvandrer mænd. For kvindernes vedkommende kan familiemønstre, negativ social kontrol og kulturelt betingede kønsspørgsmål være udfordrende for adgangen til og indslusningen på arbejdsmarkedet.

Hvilke potentialer har flygtninge/indvandrere ift. platformsarbejde

- Flere af platformene stiller ikke krav til dansk kundskaber, hvilket gør det lettere at finde job
- Platformsarbejde stiller ikke krav om viden om dansk arbejdspladskultur.
- Flexibilitet ift. hvornår opgaver skal udføres, gør det attraktivt for nogen i denne gruppe pga. bedre muligheder for planlægning ift. egne familiemønstre.
- Nogen i gruppen ser det som en mulighed for at få noget på CV'et ift. senere at anvende erfaringerne til at søge andre job.
- Gruppen ser det ofte som en stor hjælp, hvis platformen tager sig af kontakt med opgavebestiller i relation til fx betaling og evt. uenighed.
- Nogen i gruppen ser det som en mulighed for at bruge platformsarbejde som springbræt til at starte egen virksomhed.
- Erfaringer fra Cabis interviews viser, at personer fra denne gruppe udfører opgaver på Just-Eats kurérservice, Happy Helper, BikeRunner, Jobbi, Vigo og Voocali. Yderligere arbejdsplatforme, der ikke er behandlet i nærværende kortlægning, forventes også at kunne være relevante for gruppen.

Hvilke barrierer har flygtninge/indvandrere ift. platformsarbejde

- Hvis der er tale om kundefordrende gig work, kan manglende dansk kundskaber skabe problemer ift. dialog med opgavebestiller.
- Nogen i gruppen kan have behov for oplæring, fx i relation til brug af platformens app, generel planlægning eller fx ift. transport (cykel).

Saleen 35 år (Casehistorie)

Saleen kom til Danmark fra Irak i 2006. Hendes mand er kommet i job via en virksomhedspraktik. Saleen er ledig og har haft svært ved at lære dansk. Samtidig er hun også præget psykisk af en

²¹ Væksthusets Forskningscenter og Aarhus Universitet 2018.

række voldsomme oplevelser i Irak. Parret har over årene fået fire børn, hvoraf ét barn har en del problemer i skolen og p.t. er i udredning for en række psykiske diagnoser.

Saleen har deltaget i flere aktiverings-/integrationsprojekter og virksomhedspraktikophold. Desuden havde hun en kort overgang en fuldtidsansættelse som køkkenmedhjælp på det lokale plejecenter. Pga. migræneanfald og social angst kunne ansættelsen ikke fortsætte. Med et næsten tomt CV og diverse udfordringer er det svært for Saleen at fungere i virksomhedspraktikker og at finde et job.

Vejen til job

Via jobcentret bliver Saleen introduceret for en digital platformsvirksomhed, hvor man kan oprette sig ift. at udføre rengøringsopgaver. En virksomhedskonsulent hjælper Saleen med at blive oprettet i app'en, og de taler om, hvad hun skal være opmærksom på ift. at planlægge og udføre opgaverne.

Rengøringsopgaverne passer godt til Saleen, da hun selv kan vælge antal og tidspunkt. Desuden skal hun ikke forholde sig til kolleger. Til at begynde med har Saleen 2-3 opgaver om ugen. Det matcher hjemmefronten og hendes skånehensyn. Efter 6 måneder, hvor det er gået godt med at løse opgaver, foreslår Saleens sagsbehandler, at hun kan ansøge hos et lokalt rengøringsfirma, der mangler arbejdskraft, om en deltidsstilling 18 t/u. Saleen har fået større tro på egne evner, har fået noget at skrive på CV'et og vil gerne være selvforsørgende; derfor takker hun ja til deltidsjobbet.

6.3.2 Unge under 30 år uden job og uddannelse

En stor gruppe unge mellem 15 og 29 år lever uden for fællesskaberne på uddannelserne, på arbejdsmarkedet og i civilsamfundet. De lever et liv på kanten af samfundet, og en stor del af ungegruppen risikerer at blive socialt udsatte og ende på permanent offentlig forsørgelse.

Disse unge vil ofte stå med en oplevelse af, at eksisterende tilbud i uddannelses- og beskæftigelsesregi er opbygget med et relativt ensidigt fokus på enten afklaring, uddannelse eller beskæftigelse. Det betyder, at de udsatte unge kan have svært ved at finde sig til rette i tilbuddene.

Ungegruppen er meget bredt funderet og omfatter så forskelligartede typer som: psykisk sårbare, socialt udsatte, unge, der springer fra uddannelse til uddannelse, fagligt svage, uddannelsesnægttere, adfærdsvanskelige, unge mødre samt misbrugere og kriminalitetstruede.

En række karakteristika for udsatte unge går dog ofte på tværs af deres øvrige livssituationer:

- Mangel på nære relationer med andre unge og med voksne. Ofte har de problematiske familierelationer og svage sociale netværk.
- Hverdagsmestring i forhold til at håndtere praktiske gøremål, styre økonomi og strukturere hverdagen er vanskelig.
- Lavt selvværd og mangel på handlekraft.
- Meget begrænset viden om arbejdsmarkedet, samfundet og jobmuligheder.

Hvilke potentialer har udsatte unge ift. platformsarbejde

- Det at opleve at kunne løse en opgave på en arbejdsplatform og tjene en løn kan potentielt være en succesoplevelse for den unge at bygge videre på.
- For nogle unge vil det være en lettelse kun at skulle forholde sig til en forholdsvis enkel opgave på en platform – og så samtidig kunne tjene penge på det som et alternativ til at sidde på skolebænken.
- Erfaringer viser, at der kan opnås gode erfaringer, hvis den unge får tilknyttet en mentor til at hjælpe med sparring, struktur på opgaver mv.
- Erfaringer fra Cabis interviews viser, at personer fra borgergrupperne udfører opgaver på Just-Eats kurérservice og Vigo. Yderligere arbejdsplatforme, der ikke er behandlet i nærværende kortlægning, forventes også kunne være relevante for gruppen.

Hvilke barrierer har udsatte unge ift. platformsarbejde

- En freelancertilværelse kan være præget af ensomhed. Såfremt den unges primære udfordring er manglende netværk og ensomhed, bør det overvejes, om platformsarbejde kan være problematisk.
- Uden hjælp til planlægning, struktur og dialog med platform og opgavebestillere vil en del fra ungegruppen få svært ved at begå sig i platformsarbejde.
- De unge kan have svært ved at gennemskue konsekvenserne af deres status som freelancere.
- Erfaringer viser, at unge kan blive frustrerede over ikke at kunne gennemskue algoritmerne i relation til platformene (hvorfor man fx får en lav score ifm. en opgave).
- Målgruppen vil ofte have brug for anerkendelse og at kunne spejle sig i andre ift. det udførte – og det ligger umiddelbart ikke lige for ift. platformsarbejde.
- Grundet manglende erfaring vil de unge ofte have brug for rummelighed, tålmodighed og at træne deres færdigheder, hvilket arbejdsplatforme sjældent lægger op til.
- Unge med platformsarbejde får ingen eller meget begrænset oplæring og introduktion.

Peter 27 år (Casehistorie)

Peter har altid haft stor faglig selvtillid, men har også altid været en enspænder. Som barn flyttede han meget, fordi hans forældre blev skilt. Begge havde forskellige jobs, der gjorde, at Peter måtte skifte skole adskillige gange. Allerede i barndommen havde flere lærere mistanke om, at Peter havde Aspergers, men de mange skoleskift gjorde, at der aldrig blev igangsat en egentlig udredning. I sin fritid brugte Peter al sin tid på computere, og allerede som 15-årig havde han store færdigheder inden for IT-udvikling, specifikt app-udvikling. Med hjælp fra en UU-vejleder starter Peter på en EUD²² og kommer igennem det første år. Derefter går det ned ad bakke for Peter. I en længere periode isolerer han sig mere og mere med sin computer. Siden følger en tid, hvor han med hjælp fra UU og en sagsbehandler i jobcentret forgæves forsøger at komme tilbage i uddannelse. Efter to mislykkede virksomhedspraktikker i lokale IT-virksomheder udviser Peter forskellige psykiske belastningsreaktioner. De faglige færdigheder til praktikkerne er der, men de sociale rammer udfordrer Peter. Det bliver vurderet, at Peter er stresssensitiv, og samtidig igangsættes en udredning for Aspergers.

²² EUD står for erhvervsuddannelse og er en praktisk uddannelse. På EUD veksler den unge mellem skoleforløb og praktik, mens han eller hun uddanner sig inden for et specifikt erhverv. Efter endt uddannelse er den unge faglært.

Motivation for at løse opgaver

Peter er trods mislykkede virksomhedspraktikker fortsat motiveret for at arbejde med IT og vil samtidig gerne være fri fra de krav, som jobcentret stiller til ham. Derfor identificerer han på eget initiativ en crowd work-platform, hvor han kan oprette en profil. Hans mor hjælper ham med at lave en beskrivelse af kompetencer og faglige kvalifikationer, så han kan blive aktiv på platformen.

Indtil videre har Peter kun forsøgt at løse en enkelt opgave for en virksomhed. Det har imidlertid vist sig at være vanskeligt for ham at forhandle opgavens indhold og omfang, og den stramme deadline er både konfliktfyldt og stressende for ham. Som han selv siger: "Det er ikke selve opgaven, der er problemet. Det er alt det udenom, jeg har svært ved".

Peter vil gerne løse flere opgaver via platformen, men han mangler støtte til rammesætningen og planlægning af egen tid, hvis han skal kunne forfølge sin motivation for indtjening via crowd work-platformen.

6.3.3 Personer med fysisk funktionsnedsættelse

Blandt virksomheder kan der generelt være usikkerhed forbundet med, at en person har en fysisk funktionsnedsættelse og dermed er "anderledes" end de øvrige ansatte. Dette kan få en arbejdsgiver til at fravælge en kvalificeret jobsøgende med fysisk handicap. Omvendt kan den handicappedes egen frygt for, at en virksomhed ikke kan tilpasse arbejdsforholdene til særlige behov, få en ledig med en fysisk funktionsnedsættelse til at droppe at ansøge om jobbet.

En række problemstillinger kan være udslagsgivende for ledighed hos borgere med en fysisk funktionsnedsættelse. Fx:

- Fysisk tilgængelighed – kun offentlige arbejdspladser har en forpligtigelse til at sikre tilgængelighed for alle.
- Gensidig uvidenhed om behov og krav: Arbejdsgiver lægger stor vægt på faglige kvalifikationer ved ansættelse af personer med en fysisk funktionsnedsættelse. Ansøger lægger vægt på personlige kompetencer for at normalisere sig selv.
- Strukturelle udfordringer.

Ikke mindst set i lyset af COVID19-situationen er det blevet tydeligt, at meget vidensarbejde kan gennemføres som distancearbejde fra hjemmekontoret.

VIVE-rapporten "Handicap og beskæftigelse 2019" påpegede, at mens 84 procent af personerne uden handicap var i beskæftigelse, så gjaldt dette kun 58 procent af personerne med handicap²³. Ser vi alene på personer med større handicap, var kun 37 procent i arbejde.

Digitalt platformsarbejde kan ses som en mulighed for denne målgruppe, idet det kan give en lettere vej ind på arbejdsmarkedet. Opgaver udført på digitale platforme vil desuden give personer

²³ Beskæftigelsen er dog næsten lige så høj for højtuddannede handicappede som for højtuddannede ikke-handicappede. Se rapporten "Handicap og beskæftigelse 2019" udarbejdet af VIVE.

med et fysisk handicap en arbejdshistorik og opgaver på CV'et, som vil stille dem stærkere ift. fremtidige muligheder (såvel på det digitale som på det mere traditionelle arbejdsmarked).

Udover, at der findes en række digitale hjælpemidler, der kan anvendes som support ift. løsning af platformsopgaver på computere – såsom fx tale-til-tekst-software, håndfri, digital navigation via øjekontrol, augmented reality smartglasses (fx til personer med autisme) – så findes der også forskellige handicapkompenserende ordninger²⁴, som kommunen kan bevilge, hvis en borger har en varig og betydelig funktionsnedsættelse.

Hvilke potentialer har personer med fysisk funktionsnedsættelse ift. platformsarbejde

- På platformen kan personer med et fysisk handicap blive vurderet på lige fod med alle andre – uden skelen til handicapet, men udelukkende ift. opgaveudførelsen.
- Der er i princippet ikke noget til hinder for, at personen med et handicap kan blive bevilget støtte i form af de handicapkompenserende ordninger, hvis vedkommende er berettiget til det – som følge af en varig og betydelig funktionsnedsættelse.
- Hvis platformsopgaven kan udføres hjemmefra, undgås udfordringer med at komme fra A til B
- Erfaringer fra Cabis interviews viser, at personer fra målgruppen udfører opgaver på Voocali-platformen. Yderligere arbejdsplatforme, der ikke er behandlet i nærværende kortlægning, forventes også at kunne være relevante for gruppen.

Hvilke barrierer har personer med fysisk funktionsnedsættelse ift. platformsarbejde

- Der kan være behov for særlig arbejdspladsindretning ift. løsning af opgaven – og denne udgift risikerer at ende hos den handicappede selv, såfremt vedkommende er freelancer.
- Flere gig work-opgaver kræver meget ift. opgaveløsernes fysiske formåen. Potentialet for denne gruppe vil derfor primært gælde crowd work-platforme, hvilket medfører krav ift. niveau af uddannelse/kompetence.

6.3.4 Personer med psykisk eller kognitiv funktionsnedsættelse

En psykisk funktionsnedsættelse kan dække over mange forskellige lidelser og niveauer for udfordringer. Nogle mennesker med en psykisk funktionsnedsættelse kan have problemer med at klare sig socialt og praktisk i kortere eller længere perioder og kan derfor have behov for individuel støtte og behandling. Andre er i ordinær ansættelse og lever et hverdagsliv uden kontakt til behandlersystemet og de socialfaglige tilbud.

I mange tilfælde kan en medarbejder, der har eller har haft en psykisk funktionsnedsættelse, yde en arbejdsindsats af mindst samme faglige kvalitet som andre medarbejdere, hvis blot der foretages nogle ret enkle tilpasninger af rammerne og kulturen på arbejdspladsen. Brug af hjælpemidler som fx handicapkompenserende ordninger kan desuden udgøre et vigtigt skridt på vejen til at kunne fungere i jobbet.

²⁴ Læs mere om de handicapkompenserende ordninger her: <https://www.cabiweb.dk/temaer/nedsat-arbejdsevne/handicapkompenserende-ordninger/>

Borgere med en psykisk funktionsnedsættelse kan fx være udfordrede på en arbejdsplads i forhold til:

- Kontaktskabelse og opbygningen af sociale relationer
- Troen på at kunne klare et arbejde
- Overblik over arbejdsopgaver og deadlines

Cabi har i denne kortlægning kun fundet eksempler på handicappede med fysiske funktionsnedsættelser, som udfører opgaver på digitale platforme. De eksperter på området, som Cabi har interviewet (Anna Ilsøe og Natalie Videbæk Munkholm), påpeger dog, at de er bekendt med internationale studier, der påviser erfaringer med personer med psykiske udfordringer/funktionsnedsættelser, som bestrider jobs på digitale platforme.

Cabis viden på området – fx ift. en virksomheds outsourcing af softwaretests til en socialøkonomisk virksomhed med medarbejdere med autisprofil²⁵ – peger dog på, at der ofte vil være et behov for en særlig supportindsats i relation til at kunne planlægge løsning af opgaver samt ift. kundeførelse – ikke mindst, hvis der opstår tvivlsspørgsmål eller ligefrem uenighed/konflikt.

Muligheden for, at fx dygtige softwaretestere med autismedforstyrrelser kan udføre opgaver på digitale arbejdsplatforme (fx Worksome), kan ikke afvises. Erfaringer tilsiger dog, at der bør være en særlig opmærksomhed på, hvilken støtte der kan gives ift. at kompensere for de relevante udfordringer, denne gruppe har. Fx ift. at skulle overskue opgavens omfang samt håndtere kundeførelse og eventuelle uforudsete udfordringer. Her vil de handicapkompenserende ordninger, fx i form af personlig assistance, være en mulighed for at få hjælp til at danne sig overblik og undgå potentielle kundefølter.

Hvilke potentialer har personer med psykisk eller kognitiv funktionsnedsættelse ift. platformarbejde

- Med den rette support, fx via handicapkompenserende ordninger eller via bevilget mentorstøtte, kan der være et potentiale for visse personer fra målgruppen.
- Erfaringer fra Cabis interviews viser, at personer fra denne gruppe udfører opgaver for REMA 1000 med Vigo, og internationale studier på området peger på, at personer fra målgruppen udfører crowd work via digitale platforme.
- Nogle personer fra gruppen kan bruge få timers platformarbejde til at tjene lidt penge og komme lidt ud.
- Nogle former for gig work (opgaveformidlende) kræver ikke den store kontakt til opgavebestiller (kundeførelse), hvilket kan være en fordel for nogen i gruppen.

Hvilke barrierer har personer med psykisk eller kognitiv funktionsnedsættelse ift. platformarbejde

- Personer fra gruppen med problemer ift. kontaktskabelse og sociale relationer kan have svært ved alene at håndtere dialog med opgavebestiller og evt. den digitale platform.
- Nogen i gruppen kan være ramt af lav selvtillid og lavt selvværd, hvor de så bliver konfronteret med løbende præstationsmålinger og vurderinger, hvilket kan skabe frustration og apati.

²⁵ Cabi 2019: Virksomme samarbejder mellem SMV'er og socialøkonomiske virksomheder

- Mange mennesker med psykisk eller kognitiv funktionsnedsættelse kan have et særligt behov for hjælp til planlægning og skabelse af struktur og overblik, som arbejdsplatforme ikke umiddelbart kan honorere.

Merethe 48 år (Casehistorie)

Merethe er uddannet folkeskolelærer, men flere perioder med alvorlig stress gjorde, at hun måtte opgive drømmen om at arbejde som lærer. Nederlaget kombineret med fysiske gener efter stress og gentagne svære depressioner har bevirket, at Merethe for 10 år siden fik tilkendt en førtidspension.

I de forgangne 10 år har Merethe kort arbejdet som vikar for en handicapshjælper, og der er også afsøgt mulighed for KLAPjob²⁶. Intet af det med succes. Bl.a. fordi Merethe ikke har været motiveret, og fordi flere arbejdsgivere har været afskrækket af hendes diagnose.

Merethe har altid haft hunde, og hun har også haft mishandlede hunde i pleje og passet hunde for venner og familie.

Vejen til livsglæde og en ny identitet

For et par år siden opdagede Merethe en arbejdsplatform, hvor man kan tilbyde hundepasning for private hundeejere. Merethe fik oprettet en profil. Nu passer hun ofte to hunde ad gangen og har gerne pasning hele dage og weekender med. Hun gør det ikke for pengenes skyld. Det er ikke noget, hun kan tjene meget på, men hun får meget andet ud af det: Der er noget at stå op til hver dag, der kommer mennesker forbi, så hun ikke længere føler sig så isoleret, og så har hun oplevelsen af, at hun har fået en ny identitet. Hun er professionel hundepasser i stedet for at skulle sige, at hun er førtidspensionist. Selvom pengene ikke er de store, så er det vigtigt, at der er penge involveret. Det er det, der betyder noget for identiteten. At hun laver noget, der har reel værdi for andre. Merethe siger selv, at det har givet mere overskud og større livsglæde, så hun nu kan deltage i aktiviteter sammen med sine børn, hvilket hun ikke kunne tidligere.

6.3.5 Personer med sociale problemer, misbrug og/eller hjemløshed

Denne borgergruppe vil typisk være præget af aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere. Man er aktivitetsparat kontanthjælpsmodtager, hvis kommunen har vurderet, at der er særlige forhold, der begrunder, at man har behov for ekstra hjælp og støtte til på længere sigt at komme i job. Hjælpen kan være i form af en virksomhedspraktik, løntilskud eller et vejlednings- og opkvalificeringsforløb. For nogens vedkommende tilbydes også en mentor.

Gruppen kan også omfatte personer med væsentlig og varigt nedsat arbejdsevne, som er tilkendt førtidspension. Førtidspensionister kan arbejde i et vist omfang, samtidig med at de modtager førtidspension.

²⁶ KLAPjob er en beskæftigelsesindsats under foreningen Lev, der laver løntilskudsjob og fleksjob til mennesker med udviklingshandicap og andre kognitive vanskeligheder. Læs mere på <https://klapjob.dk/>

Nogle personer i gruppen kan også have sociale problemer som psykisk sygdom, fattigdom, misbrug og dårlige sociale netværk, som gør, at de kan have svært ved at indgå i sociale sammenhænge, og endelig kan nogen have hjemløshedsproblemer.

I relation til at kunne begå sig på en arbejdsplads kan gruppen således have udfordringer ift.:

- Kontaktskabelse og opbygningen af sociale relationer
- Troen på at kunne klare et arbejde
- Overblik over arbejdsopgaver og deadlines
- Indslusning af en borger fra målgruppen kan stille krav til en virksomheds rummelighed og fleksibilitet i opgaveløsningen.

Endelig skal det nævnes, at livs- og helbredsstyring for manges vedkommende i gruppen umiddelbart kommer forud for at tale beskæftigelse. Tilhørsforhold til en arbejdsplads kan dog være et afgørende skridt på vejen væk fra udsathed.

Erfaringer viser, at små betalte arbejdsopgaver med mulighed for fleksibel tilrettelæggelse af arbejdsdagen netop er noget, der kan motivere borgere i denne gruppe. Ligeledes kan bare få timers arbejde være med til at skabe en stolthed og arbejdsidentitet hos gruppen.

Hvilke potentialer har personer med sociale problemer, misbrug og/eller hjemløshed ift. platformsarbejde

- Flexibilitet ift. udførelse af en enkel og afgrænset opgave kan tiltale nogen.
- Det at kunne tjene lidt på at udføre en opgave vil motivere nogen.
- Visse gig work-plattformstyper kan være interessante for målgruppen – det være sig fx REMA 1000 med Vigo eller Dogley, men også BikeRunner eller Jobbi kunne være muligheder, hvis borgeren har de faglige kompetencer.
- Erfaringer fra Cabis interviews viser, at personer fra målgruppen udfører opgaver for Rema 1000 med Vigo og Dogley. Yderligere arbejdsplatforme, der ikke er behandlet i nærværende kortlægning, forventes også at kunne være relevante for gruppen.

Hvilke barrierer har personer med sociale problemer, misbrug og/eller hjemløshed ift. platformsarbejde

- Borgere i denne gruppe kan have behov for en særlig rummelighed og fleksibilitet for at kunne løse opgaver. Platformsarbejde følger en fast model, der trods den indbyggede fleksibilitet ikke tilpasses den enkelte.
- En håndholdt indsats i form af støtte og support, fx via mentor, vil være nødvendig for langt de fleste i denne gruppe.
- Overblik over arbejdsopgaver og planlægning, fx ifm. kundeformidlende gig work, kan være en udfordring og vil kræve støtte for mange i gruppen.
- Borgere i denne målgruppe kan nogle gange føle sig ekskluderet af samfundet og hige efter at være en del af fx et arbejdsfællesskab. Arbejde via digitale platforme indeholder ofte ikke sådanne fællesskaber.

- Flere i målgruppen kan grundet dårligt helbred være hæmmet rent fysisk ift. udførelse af nogle platformsopgaver.

7 Konklusion og perspektivering

Kortlægningens primære fokus har været på, hvorvidt job-/opgaveformidling gennem arbejdsplatforme kan medvirke til, at udsatte ledige kan få adgang til arbejdsmarkedet.

Dette er sket med afsæt i tre overordnede undersøgelsesspørgsmål:

1. *Er arbejdsplatforme en vej ind på arbejdsmarkedet for målgrupper, der ellers har svært ved at få fodfæste på arbejdsmarkedet?*
2. *Med afsæt i konkrete erfaringer på området: Hvilke praktiske barrierer og muligheder oplever hhv. brugere/ledige og myndigheder ift. at bruge arbejdsplatforme?*
3. *Hvilke forudsætninger skal være på plads, for at arbejdsplatforme kan spille en rolle i den aktive beskæftigelsesindsats?*

7.1 Arbejdsplatforme som vej ind på arbejdsmarkedet

Ad 1: Er arbejdsplatforme en vej ind på arbejdsmarkedet for grupper, der ellers har svært ved at få fodfæste på arbejdsmarkedet?

Det er særligt unge, lavtlønnede, lavtuddannede, ledige, danskere med anden etnisk baggrund end dansk samt midlertidigt ansatte. Noget tyder altså på, at det er de grupper, der er på vej ind på arbejdsmarkedet – eller har svært ved at få fodfæste på arbejdsmarkedet – der bruger arbejdsplatforme som en supplerende indtægtskilde

Ovenstående citat er fra en stor undersøgelse af digitaliseringen af danskernes arbejde, som Forskningscenter for Arbejdsmarkeds- og Organisationsstudier (FAOS) gennemførte i 2017²⁷. Undersøgelsen konstaterede en overrepræsentation på de digitale platforme af unge; lavtlønnede; lavtuddannede; ledige; danskere med anden etnisk baggrund end dansk samt midlertidigt ansatte sammenlignet med det øvrige arbejdsmarked.

Der er hermed grund til at forvente, at der allerede den dag i dag er flere fra de borgergrupper, som Cabi gennemgår i indeværende kortlægning, som udfører arbejde på digitale platforme.

Cabis interviews med digitale platforme, opgaveløser og jobcentermedarbejdere har da også resulteret i ny viden om konkrete eksempler. Det er imidlertid karakteristisk for de digitale platforme, at de ikke har den store viden om opgaveløsernes sociale profil (fx status ift. sociale ydelser). For det første vurderes det ikke at have nogen værdi ift. den faktiske udførelse af arbejdet.

²⁷ 18.000 tilfældigt udvalgte danskere via Danmarks Statistik blev spurgt til, hvordan de oplever digitaliseringen af deres arbejde. se Ilsøe, A., & Madsen, L. W. 2017.

For det andet vil indsamling af den slags oplysninger også give komplikationer ift. Persondataforordningen (GDPR).

Flere af de interviewede arbejdsplatforme har imidlertid, via uformelle samtaler, kendskab til, at nogle opgaveløsere har eller har haft svært ved at få fodfæste på arbejdsmarkedet. Herudover viser de gennemførte interviews med opgaveløsere, at enkelte af de interviewede selv falder inden for kortlægningens borgergrupper af udsatte ledige. Flere interviewede opgaveløsere har hertil oplyst kendskab til andre opgaveløsere på samme platforme, som falder inden for en eller flere af de relevante borgergrupper.

Endelig har interviews med jobcentermedarbejdere også givet kendskab – om end begrænset – til personer fra kortlægningens borgergrupper, som er eller har været aktive på digitale arbejdsplatforme.

Alt i alt kan man sige, at indeværende kortlægning giver flere eksempler, der er med til at underbygge, at der *er* personer inden for de skitserede borgergrupper, som har svært ved at finde fodfæste på det mere traditionelle arbejdsmarked, men for hvem opgaveløsning på digitale arbejdsplatforme er en mulighed.

Nogle af disse opgaveløsere ser platformsarbejdet som en mulighed for at tilføje arbejdserfaring til et tomt CV med henblik på job på det traditionelle arbejdsmarked. Nogen ser det som supplerende indtægt til sociale ydelser. Andre ser det som en mulighed for fleksibel tilrettelæggelse af egen arbejdsuge – og endelig er der nogen, der ser det som/eller har brugt det som et springbræt til etablering af egen virksomhed.

7.2 Praktiske muligheder og barrierer

Ad 2: Med afsæt i konkrete erfaringer på området: Hvilke praktiske barrierer og muligheder oplever hhv. brugere/ledige og myndigheder ift. at bruge arbejdsplatforme?

En række generelle potentialer og barrierer ved platformsarbejde gør sig gældende for udsatte ledige. Disse overordnede forhold er tæt forbundet med den utraditionelle organisering af platformsarbejde, der tidligere er beskrevet. Herudover er det digitale aspekt af arbejdsplatformene medvirkende til at skabe både unikke muligheder og barrierer for udsatte ledige.

7.2.1 Generelle potentialer for udsatte ledige på arbejdsplatforme

1) Lav indgangsbarriere

De digitale arbejdsplatforme er generelt meget tilgængelige for opgaveløsere. Der efterspørges opgaveløsere løbende, oftest kan der ansøges online, og der efterspørges ikke CV mv. Platformene har en relativt lav risiko ved at tilbyde opgaveløsere at arbejde via platformen, hvilket gør platformsarbejde til en mulighed for mennesker, der ellers har svært ved at finde arbejde gennem traditionelle ansættelsesprocesser.

2) Hyper-fleksibilitet

Opgaveløserne på arbejdsplatforme har unikke muligheder for løbende at tilpasse deres arbejdstid og -mængde efter behov og ønsker. Generelt oplever opgaveløserne denne frihed som en stor fordel ved platformsarbejde. Denne fleksibilitet er særligt relevant for mennesker med en arbejdsevne, der varierer på dags- eller ugebasis.

3) Mulighed for at arbejde selvstændigt

I tillæg til hyper-fleksibiliteten giver platformsarbejde en særlig mulighed for at arbejde selvstændigt, alene og uden ledelse. Dette er særlig relevant for mennesker med udfordringer ift. at indgå på en traditionel arbejdsplads. Eksempelvis mennesker med sindslidelser/psykiske diagnoser eller begrænsede sprogkunderskaber. Det at "være sin egen chef" kan mere generelt også være en motivationsfaktor for udsatte ledige, der søger den uafhængighed eller arbejdsidentitet, der følger med selvstændigt arbejde.

7.2.2 Generelle barrierer for udsatte ledige på arbejdsplatforme

1) Ingen eller meget begrænset mulighed for støtte og vejledning

For mange udsatte på arbejdsmarkedet er adgang til støtte og vejledning afgørende for at kunne udføre og fastholde et job. Fraværet af ledelse/kolleger og platformsarbejdets selvstændige karakter betyder, at muligheder for at yde støtte og vejledning begrænser sig til en telefonisk eller chatbaseret support samt vejledende materiale i form af video eller tekst. Personlig og individuelt tilpasset støtte og vejledning er ikke tilgængelig i nogen form²⁸.

2) Begrænsede muligheder for støttet beskæftigelse

Den utraditionelle organisering af platformsarbejde gør det vanskeligt for kommunen (jobcentret) at anvende mange af de redskaber, der oftest anvendes i beskæftigelsesindsatsen. Bevillinger af eksempelvis virksomhedspraktik, løntilskud, fleksjob og §56-aftaler (sygedagpengerefusion) forudsætter et ansættelsesforhold mellem arbejdsgiver og arbejdstager.

3) Platformsarbejde kræver online tilgængelighed og kommunikation med kunder

Den lave indgangsbarriere for at tilbyde arbejde på arbejdsplatforme bliver på nogle platforme suppleret af en yderligere barriere for at få egentlige opgaver i hus. Opgaveløserne på kundefordrende arbejdsplatforme er i et konkurrencelignende forhold med andre opgaveløser om potentielle kundeopgaver. For at få adgang til konkrete opgaver skal man, i varierende omfang, kunne tiltrække og forhandle med kunder samt respondere på henvendelser, når de kommer. Opgaveløserne ansføres derfor til at være maksimalt tilgængelige for kundekontakt samt at optimere profiltekster og øvrig kundekommunikation²⁹.

²⁸ En enkelt arbejdsplatform oplyser, at den er undervejs med at udvikle en frivillig uddannelse/kursus for udbydere, hvori sidemandoplæring vil indgå.

²⁹ Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø og Aalborg Universitet (RADAR-projektet) 2021

7.2.3 Potentialer og barrierer på forskellige typer af arbejdsplatforme

I nedenstående model gives et overblik over de væsentligste potentialer og barrierer, som analysen har kunnet identificere, fordelt på de tre typer af arbejdsplatforme: *kundeformidlende gig work*, *opgaveformidlende gig work* og *crowd work*.

Typer af arbejdsplatforme	Primære potentialer	Primære barrierer
Gig work (kundeformidlende) <i>Eksempler på opgavetyper:</i> <ul style="list-style-type: none"> • Rengøring • Handyman/have-opgaver • Hundepasning 	<p>Høj fleksibilitet ift., hvor meget og hvornår man ønsker at arbejde</p> <p>Simpel eller ingen ansøgningsproces og begrænsede krav til opgaveløserne.</p>	<p>Kan være fysisk hårdt arbejde (fx. ifm. rengøring)</p> <p>Indebærer kundekontakt, herunder mulig forhandling med kunder vedr. opgaver</p> <p>"At være sin egen chef" stiller krav til planlægningsevner og selvledelse</p> <p>Begrænset eller ingen adgang til støtte og vejledning</p>
Gig work (opgaveformidlende) <i>Eksempler på opgavetyper:</i> <ul style="list-style-type: none"> • Udbringning af take-away • Lapning af cykler • Udbringning af dagligvarer 	<p>Enkle og velafgrænsede opgaver med begrænset kundekontakt</p> <p>Høj fleksibilitet ift., hvor meget og hvornår man ønsker at arbejde</p> <p>Simpel eller ingen ansøgningsproces og begrænsede krav til opgaveløserne.</p>	<p>Kan være fysisk hårdt arbejde (fx. udbringning af take-away)</p> <p>Begrænset eller ingen adgang til støtte og vejledning</p>
Crowd work <i>Eksempler på opgavetyper:</i> <ul style="list-style-type: none"> • Online freelancearbejde • Tolkeservice 	<p>Arbejdet kan foregå hjemmefra</p> <p>Høj fleksibilitet ift., hvor meget og hvornår man ønsker at arbejde</p>	<p>Høje krav om faglig specialisterviden/kompetencer</p> <p>"At være sin egen chef" stiller krav til planlægningsevner og selvledelse</p> <p>Begrænset eller ingen adgang til støtte og vejledning</p>

Denne skitsering af de væsentligste potentialer og barrierer kan give relevante, men dog kun generelle, indikationer i retning af, hvilke typer platformsarbejde der kan udgøre en mulighed for udsatte ledige i forskellige livssituationer. Forudsat at en borgers konkrete ressourcer, udfordringer

og støttebehov er godt afdækket, er det muligt at identificere og/eller udelukke typer af arbejdsplatforme som relevante for netop den pågældende.

Man bør imidlertid være varsom med at konkludere, at specifikke grupper af udsatte ledige, herunder de i nærværende kortlægning omtalte, pr. definition matcher med specifikke arbejdsplatforme. Individuelle ressourcer og udfordringer bør altid være udgangspunktet for det gode match.

7.2.4 Få eksempler på samarbejde mellem jobcentre og digitale arbejdsplatforme

Cabis research og interviews med jobcentre og arbejdsplatforme peger i retning af, at der ikke er mange erfaringer med samarbejde mellem disse – og i særdeleshed i relation til denne kortlægnings borgergrupper.

Indeværende kortlægning kan imidlertid ikke fastslå, hvorfor der ikke er etableret samarbejde mellem jobcentre og arbejdsplatformene. Umiddelbart burde der være en gensidig interesse, idet jobcentrene vil kunne hjælpe platformene ift. rekruttering af ledige medarbejdere, der vurderes at kunne matches, samtidig med at flere af de platforme, Cabi har interviewet, giver udtryk for mangel på opgaveløsere.

På baggrund af research og interviews kan der skitseres nogle forsigtige bud på årsagerne til det manglende samarbejde:

- Jobcentrene har stort set ingen erfaring med eller kendskab til samarbejde med arbejdsplatforme, hvorfor de ikke afsøger muligheder i den retning.
- Jobcentrene kan have en bekymring for, at de udsatte målgrupper ikke vil kunne profitere af freelancerarbejde på arbejdsplatformene – fx fordi de vurderer, at målgruppen ikke er rustet til det.
- Jobcentrene kan muligvis opleve, at der ikke vil være politisk opbakning til at afsøge og benytte sig af muligheder ift. samarbejde med arbejdsplatformene.
- Arbejdsplatformene har stort set ingen erfaring med eller kendskab til samarbejde med jobcentre, hvorfor de ikke afsøger muligheder i den retning.
- Det kan være en udfordring for platformsvirksomheder at indrette deres specifikke forretningsmodel på en måde, der kan inkludere og fastholde udsatte grupper i platformsarbejde.
- Arbejdsplatformene har oplevet problematisk samarbejde med kommunen forbundet med udfordringer ift. opgaveløseres indtægt set i relation til sociale ydelser, skatteforhold, samspil med socialt frikort-ordningen e.l.

7.3 Forudsætninger for, at arbejdsplatforme kan spille en rolle

Ad 3: Hvilke forudsætninger skal være på plads, for at arbejdsplatforme kan spille en rolle i den aktive beskæftigelsesindsats?

I besvarelsen inddrages erfaringer og inspiration fra de kommunale beskæftigelsesinitiativer ”Flere Skal Med” og ”Det Sociale Frikort”.

7.3.1 Erfaringer fra *Flere skal med*

Mange kommuner har haft gode erfaringer med at få langvarige kontanthjælpsmodtagere ud af kontanthjælpsystemet og ind på det ordinære arbejdsmarked, hvilket fx er sket via projektet *Flere skal med*³⁰.

Formålet med *Flere skal med* er at understøtte, at flest mulige borgere i målgruppen kommer tættere på arbejdsmarkedet eller bliver visiteret videre fra kontanthjælpsystemet til f.eks. fleksjob, førtidspension eller ressourceforløb. Målgruppen er alle aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere, aktivitetsparate uddannelseshjælpsmodtagere samt aktivitetsparate modtagere af integrationsydelse, som alle har mere end fem års sammenhængende forløb på kontanthjælpslignende ydelser.

En af de positive effekter, som man har kunnet konstatere i projektet, er, at lønnede timer er på dagsordenen fra borgerens allerførste møde med sagsbehandleren. Erfaringerne fra projektet viser, at selv få ordinære løntimer kan øge motivationen og troen på arbejde for målgruppen³¹.

Platformsarbejde udgør en umiddelbar mulighed for, at ledige borgere kan opnå lønnede timer – og måske at platformsarbejde kan indgå som led i sagsbehandlers arbejde med borgerens progression i dennes beskæftigelsesplan.

7.3.2 Erfaringer fra *Det sociale frikort*

Motivation via lønnede timer har Cabi også kunnet konstatere via projektet *Socialt frikort til flere*³².

Lov om socialt frikort blev vedtaget af Folketinget i 2018. Idéen bag var, at borgere med særlige sociale problemer (såsom hjemløse, misbrugere og psykisk syge) skal have mulighed for at blive en del af arbejdsmarkedet. Det sociale frikort giver denne gruppe borgere mulighed for at tjene 20.000 kr. om året uden at blive trukket i fx kontanthjælp eller anden offentlig ydelse. Ordningen er efter en toårig forsøgsperiode blevet forlænget, så den også gælder i år 2021-22.

Cabi har evalueret projektet *Socialt frikort til flere* i hhv. Esbjerg, Holstebro, Næstved og Vejle kommuner, hvor der har været iværksat en række forskellige aktiviteter og initiativer med henblik på udbredelse og anvendelse af det sociale frikort.

Selvom der i projektet ikke var eksempler på borgere, der har benyttet sig af platformsarbejde (hvilket der ikke var fokus på at opsøge), så er der alligevel nogle erfaringer fra Socialt Frikort-evalueringen, som skal fremhæves:

³⁰ Læs mere om projektet på <https://flereskalmed.star.dk/>

³¹ Se projektets inspirationspjece ”[Hvordan opnår borgere på kanten af arbejdsmarkedet ordinære løntimer](#)”

³² Læs mere om projektet på <https://www.cabiweb.dk/temaer/socialt-frikort-til-flere/>

- Det sociale frikort muliggør, at flere i målgruppen oplever at være en del af et fællesskab.
- Muligheden for at tjene lidt ekstra kan være en vigtig motivationsfaktor for nogle borgere i målgruppen.
- Selv ansættelser på få timer kan medføre livsforbedrende vilkår for den enkelte borger.
- Der er behov for en håndholdt kommunal indsats ift. at matche frijobber og job.

Ser vi disse erfaringer i relation til arbejdsplatformene, så kan man sige, at det at være en del af et arbejdsfællesskab netop er en mangelvare ift. platformsarbejde, hvor man står mere alene i opgaveudførelsen.

Omvendt er de små betalte arbejdsopgaver med mulighed for fleksibel tilrettelæggelse af arbejdsdagen netop noget, der kan tiltale udsatte ledige, der gerne vil tjene lidt penge gennem småjobs. Erfaringer viser også, at bare få timers arbejde kan være med til at skabe en stolthed og arbejdsidentitet hos enkelte borgere.

For langt de fleste borgere, der lykkedes med at finde et job i projektet, var det dog kendetegnende, at der havde været en håndholdt indsats i form af støtte og support (fra kommunale medarbejdere og/eller frivillige ildsjæle). Modsat kan man også konstatere, at dér, hvor der ikke er givet en håndholdt indsats, er det i altovervejende grad ikke lykkedes at få borgere i job.

7.3.3 Særlig hensyntagen er sjældent en del af arbejdsplatformenes natur

I lyset af erfaringerne fra projektet *Socialt Frikort til flere* er der forhold, der umiddelbart kan give anledning til udfordringer ift. anvendelse af arbejdsplatforme i beskæftigelsesøjemed.

Det ligger således ikke i de digitale platformes natur, at der tages særlige hensyn til opgaveløseren. Fx er de supportfunktioner, der er til rådighed, af meget teknisk karakter og omfatter ikke støtte ift. mere psykosociale problematikker.

De rammer, der sættes op for platformsarbejdet, kan være afgørende for, om personer fra de borgergrupper, som Cabi har behandlet i denne kortlægning, kan begå sig på den pågældende arbejdsplatform. Som eksempel på dette kan det nævnes, at en af opgaveløserne på rengøringsområdet, som Cabi talte med, gav udtryk for, at den ramme, der var på 2 ½ time til at udføre en rengøringsopgave, gav en mindre stressende ramme, end vedkommende havde oplevet i et rengøringsfirma.

Et andet eksempel er BikeRunner, der aktivt har valgt at indrette sin algoritme, så det er tilfældigt, hvem der får tilbudt hvilke opgaver. Dette sikrer en ensartethed ift. tildeling af opgaver blandt opgaveløserne, hvilket ikke er en selvfølge på de digitale arbejdsplatforme. Tværtimod findes der eksempler på, at nogle platforme indretter algoritmer på en måde, så højproduktive opgaveløsere får bedre (betalte) opgaver som følge af deres produktivitet. Dette kan skabe et pres på opgaveløser, hvilket kan være problematisk for nogen i de borgergrupper, der er beskrevet i denne kortlægning.

Alt i alt kalder ovenstående viden og kortlægningens indhentede erfaringer på, at såfremt man ønsker at anvende arbejdsplatforme som et middel i den aktive beskæftigelsesindsats, så kræver det et fokus på, hvordan de udsatte ledige støttes ift. at overkomme de barrierer, som de måtte stå over for.

Enkelte platforme har i mindre grad blik for dette, men primært må jobcentre aktivt anvende de forskellige værktøjer, der også anvendes på det traditionelle arbejdsmarked: fx mentorstøtte, handicapkompenserende ordninger – samt generel støtte og support – for at sikre, at udsatte ledige reelt kan begå sig på de digitale arbejdsplatforme.

7.3.4 Overordnede forudsætninger for yderligere belysning af området

Afslutningsvis giver indeværende kortlægning anledning til fire mere overordnede konklusioner, der skal ses i tilknytning til den generelt manglende afklaring og afprøvning af, hvorvidt der er et uudnyttet potentiale ift. beskæftigelse af udsatte ledige via digitale platforme:

1) Nærmere undersøgelser af, hvorfor samarbejde aktuelt ikke finder sted

Der findes kun få eksempler på samarbejde mellem jobcentre og arbejdsplatforme.

Nærværende kortlægning har kun overfladisk berørt årsager hertil, og det kan være relevant med yderligere belysning af samarbejdspotentialer og -barrierer.

2) Afprøvning af konkrete, formaliserede samarbejder mellem jobcentre og digitale platforme

Med den rette rammesætning vurderes der at eksistere et potentiale for formaliserede samarbejder mellem jobcentre og digitale platforme, der med fordel kan udforskes nærmere.

3) Afklaring af konsekvenser ift. sociale ydelser m.v.

Kortlægningen har såvel blandt jobcentermedarbejdere som arbejdsplatforme kunnet konstatere en usikkerhed omkring regler på området. Det er derfor vigtigt at belyse uklarheder i spillet mellem platformsarbejde og sociale ydelser for at styrke kommunernes muligheder for at kunne benytte sig mere proaktivt af et evt. potentiale.

4) Afdækning af arbejdsplatformes potentialer for udsatte ledige i en større målestok

Indeværende kortlægning har fundet få konkrete eksempler, hvor udsatte ledige udfører arbejde via arbejdsplatforme. Der er således stadig brug for mere viden på området – og derfor er det forhåbningen, at et studie som fx FAOS-forskningsprojekt³³ om digitale platforme kan være med til at kaste mere lys over dette. Projektet skal over de næste år kortlægge, hvordan og i hvilket omfang digitale arbejdsplatforme bidrager til beskæftigelse og karriereveje på det danske arbejdsmarked. Et af fokusområderne er bl.a. via registerdata at undersøge, hvorvidt såkaldte randgrupper på arbejdsmarkedet og nytilkomne som unge og udlændinge får en beskæftigelsesmæssig gevinst af at være på arbejdsplatformene.

³³ Projektet er ledet af Anna Ilsøe og Trine P. Larsen fra FAOS og er finansieret af bevilling fra VELUX FONDEN.

8 Litteraturliste

Rådet for Deleøkonomi. (2021). *Velfungerende rammer for deleøkonomien i Danmark: 13 anbefalinger fra Rådet for Deleøkonomi*. Lokaliseret på <https://em.dk/media/14218/anbefalinger-raadet-for-deleoekonomi.pdf>

Reformkommissionen. (2021). *Erkendt, Forsøgt løst, uløst*. Lokaliseret på https://fm.dk/media/18858/erkendt-forsøgt-loest-uloest_web.pdf

Disruptionrådet. (2018). *Kortlægning af arbejdsplatforme i Danmark*. Lokaliseret på <https://bm.dk/media/6186/baggrundspapir-kortlaegning-af-arbejdsplatforme-i-danmark.pdf>

Danmarks Statistik. (2018). *Deleøkonomi - hvordan kan den defineres og måles?* Lokaliseret på <https://em.dk/media/9754/rapportdeleoekonomi-1.pdf>

Ilsoe, A., & Larsen, T. P. (2021). *Platformsøkonomiens udvikling i Danmark – stabilitet og forskelle*. Bragt i *Samfundsøkonomen* (1/2021). Lokaliseret https://www.djoef-forlag.dk/openaccess/samf/samfdocs/2021/2021_1/Samf_6_1_2021.pdf

Worksomes Freelanceundersøgelse 2019. Lokaliseret på https://issuu.com/worksome/docs/freelanceunders_gelsen_2019_med_inf

Cabi (2019). *Udnyttet potentiale: Overblik over borgere på kanten af arbejdsmarkedet*. Lokaliseret på <https://www.cabiweb.dk/media/3558/udnyttet-potentiale-overblik-over-borgere-paa-kanten-af-arbejdsmarkedet.pdf>

Væksthusets Forskningscenter og Aarhus Universitet (2018). *Ikke-vestlige indvandrere, karakteristika, jobparathed og aktive indsatser*. Lokaliseret på https://vaeksthusets-forskningscenter.dk/wp-content/uploads/2018/11/ikke-vestlige-indvandrere_karakteristika-jobparathed-og-aktive-indsatser.pdf

C. Jacqueson, J. Kristiansen, M. S. Hvidt, A. Ilsoe og S. K. Andersen (2021), *Platformsarbejde mellem arbejdsret og konkurrenceret*. Lokaliseret på https://faos.ku.dk/pdf/Platformsarbejde_mellem_arbejdsret_og_konkurrenceret.pdf

VIVE - Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd. (2020). *Handicap og beskæftigelse 2019*. Lokaliseret på <https://www.vive.dk/da/udgivelser/handicap-og-beskaeftigelse-2019-15458/>

Cabi (2019). *Virksomme samarbejder mellem SMV'er og socialøkonomiske virksomheder*. Lokaliseret på <https://www.cabiweb.dk/media/3559/virksomme-samarbejder-mellem-smver-og-socialoekonomiske-virksomheder.pdf>

Ilse, A., & Madsen, L. W. (2017). *Digitalisering af arbejdsmarkedet - Danskernes erfaring med digital automatisering og digitale platforme*. Lokaliseret på

https://faos.ku.dk/publikationer/forskningsnotater/fnotater-2017/Fnotat_157_-_Digitalisering_af_arbejdsmarkedet.pdf

Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø og Aalborg Universitet (RADAR-projektet). (2021). *Risici og arbejdsmiljø blandt unge på de nye digitale arbejdsmarkeder*. Lokaliseret på

<https://nfa.dk/da/Forskning/Udgivelse?journalId=d4242222-8a23-46fb-a054-2cb03be0f157>

Den Sociale Kapitalfond. (2018). *Nye muligheder for udsatte på fremtidens arbejdsmarked*. Lokaliseret på

<https://densocialekapitalfond.dk/nyheder/nye-muligheder-udsatte-paa-fremtidens-arbejdsmarked>

Mindlab og Erhvervsministeriet. (2017). *Frihed og værdiskabelse gennem dele- og platformøkonomi - Oplevede potentialer og barrierer blandt danske platforme*. Lokaliseret på

<http://docplayer.dk/66491888-Frihed-og-vaerdiskabelse-gennem-dele-og-platformsoekonomi.html>

9 Bilag 1: Oversigt over interviews

Interviewede arbejdsplatforme

- **Dogley**, Thomas Keller, direktør
- **Happy Helper**, Peter Larsen, COO
- **Just Eats kurérservice**, Maya Frederiksen, HR-recruiter
- **Jobbi.dk**, Bjarke Fisker, stifter og ejer
- **BikeRunner**, Kajsa Stenfeldt, CEO og Founder
- **REMA 1000 med Vigo**, Jesper Bove-Nielsen, CEO
- **Voocali**, Mads Nordstrøm, medejer, og Niklas Sebastian Larsen, direktør
- **Worksome**³⁴, Interview med Chalotte Thaning, forhandlingschef i Djøf, suppleret med dialog med Morten Petersen, medstifter og adm. direktør i Worksome

Interviewede jobcentre og andre aktører på beskæftigelsesområdet

- **Jobcenter Aalborg**
- **Jobcenter Aarhus**
- **Jobcenter København**
- **Københavns Erhvervshus**
- **Jobgaarden v. Michelle Barløse**
- **Flexfabrikken, Sjælland**
- **HK Fagforening & A-kasse**
- **Djøf**

Interviewede opgaveløsere fra arbejdsplatforme

- **Tre opgaveløsere på Happy Helper**
- **To opgaveløsere på Voocali**
- **To opgaveløsere på Dogley**

Øvrige interviewede

- **Natalie Videbæk Munkholm**, lektor ved Juridisk Institut på Aarhus Universitet
- **Anna Ilsøe**, lektor ved Københavns Universitets Forskningscenter for Arbejdsmarkeds- og Organisationsstudier (FAOS)

³⁴ Worksome har indgået formaliseret aftale med Djøf, IDA og Dansk Mægsterforening i 2019. Den indsamlede viden vedr. Worksome stammer primært fra interviews med repræsentanter fra Djøf samt Worksome's Freelanceundersøgelse 2019